

พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

“วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง” หมายความว่า การเตรียมการและการดำเนินการของเจ้าหน้าที่เพื่อจัดให้มีคำสั่งทางปกครองหรือกฎ และรวมถึงการดำเนินการใด ๆ ในทางปกครองตามพระราชบัญญัตินี้

“การพิจารณาทางปกครอง” หมายความว่า การเตรียมการและการดำเนินการของเจ้าหน้าที่เพื่อจัดให้มีคำสั่งทางปกครอง

“คำสั่งทางปกครอง” หมายความว่า

(๑) การใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลในอันที่จะก่อเปลี่ยนแปลง โอน สงวน รั้งรับ หรือมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล ไม่ว่าจะเป็นการถาวรหรือชั่วคราว เช่น การสั่งการ การอนุญาต การอนุมัติ การวินิจฉัยอุทธรณ์ การรับรอง และการรับจดทะเบียน แต่ไม่หมายความรวมถึงการออกกฎ

(๒) การอื่นที่กำหนดในกฎกระทรวง

ข้อสังเกต กรณีดังต่อไปนี้ไม่ใช่คำสั่งทางปกครอง

๑) คำสั่งเรียกเงินคืนในฐานะลาภมิควรได้

๒) คำสั่งไม่อนุญาตให้ขยายระยะเวลางานจ้างก่อสร้าง

๓) หนังสือบอกเลิกสัญญา เรียกค่าปรับและค่าเสียหาย

๔) คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการชุดต่าง ๆ

๕) หนังสือตอบข้อหารือระหว่างหน่วยงานของรัฐ

๖) มติ ก.กลาง หรือ ก.จังหวัด ซึ่งรอให้ผู้บริหารท้องถิ่นออกเป็นคำสั่งบริหารงานบุคคล

มาตรา ๑๒ คำสั่งทางปกครองต้องกระทำโดยเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจหน้าที่ในเรื่องนั้น

ตัวอย่าง

ผู้บริหารท้องถิ่นมอบอำนาจให้แก่ผู้อำนวยการกองช่างปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ต่อมาผู้อำนวยการกองช่างได้ออกใบอนุญาตก่อสร้างให้แก่ผู้ขอขอบด้วยกฎหมายหรือไม่

ตอบ เป็นคำสั่งทางปกครองที่ไม่ขอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากการมอบอำนาจของผู้บริหารท้องถิ่นนั้น ไม่มีกฎหมายใดไม่ว่าจะเป็นกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกฎหมายเฉพาะ ได้แก่พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ให้อำนาจแก่ผู้บริหารท้องถิ่นที่จะมอบอำนาจให้แก่ผู้อำนวยการกองช่าง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๓๘๔/๒๕๕๙)

มาตรา ๑๓ เจ้าหน้าที่ดังต่อไปนี้จะทำการพิจารณาทางปกครองไม่ได้

(๑) เป็นคู่กรณีเอง

(๒) เป็นคู่หมั้นหรือคู่สมรสของคู่กรณี

(๓) เป็นญาติของคู่กรณี คือ เป็นบุพการีหรือผู้สืบสันดานไม่ว่าชั้นใด ๆ หรือเป็นพี่น้องหรือลูกพี่ลูกน้องนับได้เพียงภายในสามชั้น หรือเป็นญาติเกี่ยวพันทางแต่งงานนับได้เพียงสองชั้น

(๔) เป็นหรือเคยเป็นผู้แทนโดยชอบธรรมหรือผู้พิทักษ์หรือผู้แทนหรือตัวแทนของคู่กรณี

(๕) เป็นเจ้าหนี้หรือลูกหนี้ หรือเป็นนายจ้างของคู่กรณี

(๖) กรณีอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

เมื่อคู่กรณีคัดค้านเจ้าหนี้ที่ผู้ใด ให้เจ้าหนี้ที่ผู้ยื่นหยุดการพิจารณาเรื่องไว้ก่อน และแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาเหนือตนขึ้นไปชั้นหนึ่งทราบ เพื่อที่ผู้บังคับบัญชาดังกล่าวจะได้มีคำสั่งต่อไป การยื่นคำคัดค้าน การพิจารณาคำคัดค้าน และการสั่งให้เจ้าหนี้ที่อื่นเข้าปฏิบัติหน้าที่แทนผู้ที่ถูกคัดค้านให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

กรณีคู่กรณีคัดค้านว่ากรรมการในคณะกรรมการที่มีอำนาจพิจารณาทางปกครองคณะใดมีลักษณะดังกล่าว ให้ประธานกรรมการเรียกประชุมคณะกรรมการเพื่อพิจารณาเหตุคัดค้านนั้น ในการประชุมดังกล่าวกรรมการผู้ถูกคัดค้านเมื่อได้ชี้แจงข้อเท็จจริงและตอบข้อซักถามแล้วต้องออกจากที่ประชุม ถ้าคณะกรรมการที่มีอำนาจพิจารณาทางปกครองคณะใดมีผู้ถูกคัดค้านในระหว่างที่กรรมการผู้ถูกคัดค้านต้องออกจากที่ประชุม ให้ถือว่าคณะกรรมการคณะนั้นประกอบด้วยกรรมการทุกคนที่ไม่ถูกคัดค้าน ถ้าที่ประชุมมีมติให้กรรมการผู้ถูกคัดค้านปฏิบัติหน้าที่ต่อไป ด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของกรรมการที่ไม่ถูกคัดค้าน ก็ให้กรรมการผู้ยื่นปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ มติดังกล่าวให้กระทำโดยวิธีลงคะแนนลับและให้เป็นที่สุด

กฎกระทรวงกำหนดกรณีอื่นที่เจ้าหนี้ที่จะทำการพิจารณาทางปกครองไม่ได้ พ.ศ. ๒๕๖๖

เจ้าหนี้ที่ดังต่อไปนี้ จะทำการพิจารณาทางปกครองไม่ได้

(๑) เคยเป็นคู่หมั้นหรือคู่สมรสของคู่กรณี

(๒) เป็นหรือเคยเป็นผู้ซึ่งอยู่กินกันฉันสามีภรรยาโดยมิได้จดทะเบียนสมรสกับคู่กรณี

(๓) เป็นหรือเคยเป็นผู้ซึ่งอยู่กินกับคู่กรณีที่เป็นบุคคลเพศเดียวกันโดยกำเนิดในลักษณะเดียวกันกับชายหญิงที่อยู่กินกันฉันสามีภรรยา

(๔) เป็นบุพการีหรือผู้สืบสันดานในความเป็นจริงไม่ว่าชั้นใด ๆ หรือเป็นพี่น้องหรือลูกพี่ลูกน้องในความเป็นจริงนับได้เพียงภายในสามชั้นของคู่กรณี

(๕) เป็นหรือเคยเป็นบุตรบุญธรรมของคู่กรณี หรือเป็นหรือเคยเป็นผู้รับคู่กรณีเป็นบุตรบุญธรรม

(๖) เป็นลุง ป้า น้า อา ของคู่กรณี

(๗) เป็นผู้พักอาศัยอยู่ร่วมกับคู่กรณีในสถานที่เดียวกันในลักษณะครัวเรือนเดียวกัน

(๘) เป็นลูกจ้างหรือที่ปรึกษาซึ่งได้รับค่าตอบแทนของคู่กรณี

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๕๐๙/๒๕๕๔ แม้ว่าบริษัท อ. จำกัด จะเป็นนิติบุคคลแยกต่างหากจากผู้ถือหุ้นโดยมีกรรมการเป็นผู้แทนนิติบุคคล ซึ่งจะต้องปฏิบัติตามมติของที่ประชุมใหญ่ผู้ถือหุ้นตามมาตรา ๑๑๔๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แต่ผู้ถือหุ้นรายใหญ่และนาง ด. ซึ่งเป็นกรรมการผู้มีอำนาจลงชื่อผูกพันบริษัทต่างก็เป็นบุตรของนาง ป. แม้นาง ป. และสามีจะไม่มีหุ้นอยู่ในบริษัทแล้ว แต่โดยที่ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตรบิดามารดาย่อมต้องให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลบุตรของตนอยู่เสมอแม้บุตรจะบรรลุนิติภาวะหรือมี

ครอบครัวแล้วก็ตาม ส่วนบุตรก็มีหน้าที่ทางศีลธรรมจรรยาที่ต้องอุปการะเลี้ยงดูบิดามารดา และเมื่อพิจารณาถึงภาระหนี้สินตามสัญญาการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ซึ่งเป็นเงินจำนวนมาก ประกอบกับการที่นาง ป. เป็นผู้เริ่มก่อการและจัดตั้งบริษัท อ. จำกัด และบริหารกิจการของบริษัทและบริหารธุรกิจโรงแรม อ. ก่อนที่จะโอนหุ้นให้แก่บุตรย่อมไม่อาจยอมให้นาง ค. บุตรของตนซึ่งเป็นผู้ถือหุ้นรายใหญ่และเป็นกรรมการผู้มีอำนาจลงชื่อผูกพันบริษัทต้องเดือดร้อนเสียหาย อีกทั้งทรัพย์สินของบริษัท อ. จำกัด ซึ่งเป็นธุรกิจของครอบครัวอาจจะต้องตกเป็นกรรมสิทธิ์ของบุคคลภายนอกตลอดไปหากผู้บริหารบริษัทไม่สามารถชำระหนี้ดังกล่าวได้ทั้งหมด และการผัดผ่อนชำระหนี้ตามเงื่อนไขการปรับปรุงโครงสร้างหนี้มีผลให้ธนาคารมีสิทธิเลิกสัญญาดังกล่าวได้ ดังนั้น นาง ป. จึงต้องให้ความช่วยเหลือแก่บริษัท อ. จำกัด และโรงแรม อ. ทางอ้อม เพื่อให้กิจการมีรายได้มากขึ้นหรือเพียงพอที่จะปลดปล่อยภาระหนี้สินทั้งหมดและซื้อหลักทรัพย์สินจํานองรวมทั้งธุรกิจโรงแรม อ. คืนจากธนาคารก่อนครบกำหนดเวลาซื้อคืนภายใน ๕ ปี ด้วยวิธีการพิจารณาอนุมัติโครงการประชุมสัมมนาต่าง ๆ ของเทศบาลให้จัดขึ้นที่โรงแรม อ. ดังกล่าว เมื่อการอนุมัติได้กระทำในขณะนาง ป. ดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรี และนาง ป. ก็เลือกที่จะจัดประชุมสัมมนาที่โรงแรม อ. จึงเป็นการใช้อำนาจในการพิจารณาเลือกสถานที่จัดประชุมสัมมนา โดยมีเจตนาที่จะเอื้อประโยชน์ให้แก่บริษัท อ. จำกัด เพื่อให้มีรายได้เพียงพอที่จะปลดปล่อยภาระหนี้สินมิให้ผิดสัญญาการปรับปรุงโครงสร้างหนี้กับธนาคาร และสามารถซื้อหลักทรัพย์สินจํานองรวมทั้งธุรกิจโรงแรม อ. คืนจากธนาคารก่อนครบกำหนดเวลาซื้อคืนนาง ป. จึงเป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยทางอ้อมในสัญญาที่เทศบาลเป็นคู่สัญญากับโรงแรม อ.

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๕๑๖/๒๕๖๒ ในขณะที่นาย ก. ดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า นาย ก. ได้กระทำการใดที่จะทำให้ตนได้ประโยชน์จากการเข้าทำสัญญาหรือกิจการใดจากองค์การบริหารส่วนตำบลที่ตนสังกัด ในส่วนกรณีงานตามสัญญาจ้างที่ส่งมอบงานแล้ว แม้ว่าห้างหุ้นส่วนจำกัด ก. ยังอาจต้องรับผิดชอบในความชำรุดบกพร่องของงานหากมีขึ้นภายในเวลา ๑ ปีหรือ ๒ ปี หลังจกส่งมอบงานแล้วก็ตาม ก็เป็นเพียงการกำหนดหน้าที่ของห้างหุ้นส่วนจำกัด ก. ให้ต้องรับผิดชอบต่อองค์การบริหารส่วนตำบลตามที่กำหนดในข้อสัญญา ในการเรียกร้องค่าเสียหายจากห้างหุ้นส่วนจำกัด ก. เท่านั้น กำหนดระยะเวลาความรับผิดชอบในความชำรุดบกพร่องดังกล่าว แม้จะยังมีอยู่ในระหว่างที่นาย ก. เป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ก็มิได้มีผลให้ นาย ก. เป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าโดยทางตรง หรือทางอ้อม ในสัญญาที่องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นคู่สัญญาแต่อย่างใด

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๔๙/๒๕๖๒ เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า หนังสือของสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นซึ่งมีเจตนาให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกวาดล้างการจัดเวรยามสถานที่ราชการตลอด ๒๔ ชั่วโมง เป็นการเฉพาะกิจในภาวะสถานการณ์ไม่ปกติ ซึ่งการจัดเวรยามนั้นคงใช้ข้าราชการหรือบุคลากรที่มีอยู่ตามปกติ โดยไม่ได้มีนโยบายให้สรรหาบุคลากรมาทำหน้าที่ รปภ. เพิ่มเติม แต่อย่างไรก็ดี การที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าเป็นการดำเนินการตามนโยบายโดยว่าจ้างบุตรชายซึ่งอาศัยอยู่บ้านเดียวกัน ด้วยงบประมาณของรัฐโดยไม่มีเหตุจำเป็น เมื่อบุตรชายของผู้ฟ้องคดีได้รับค่าจ้างไป ย่อมจะนำเงินส่วนหนึ่งไปจุนเจือผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นบิดา ถือเป็นการอุปการะเลี้ยงดูบิดามารดาตามหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด ตามนัยมาตรา ๑๕๖๓ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จึงถือว่าการอนุมัติจ้างบุตรชายเป็น รปภ. แม้กระบวนการจัดจ้างจะเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย แต่ถือเป็นกรณีที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์สาธารณะ จึงถือว่าผู้ฟ้องคดีมีส่วนได้เสียโดยทางอ้อมในสัญญาที่บุตรชายทำ

กับองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งต้องห้ามตามกฎหมาย การที่นายอำเภอวินิจฉัยให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งจึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๘๒๗/๒๕๖๐ นาย ก. ในฐานะนายกเทศมนตรีได้ใช้อำนาจอนุมัติให้จัดซื้อน้ำดื่มยี่ห้อ A จากนาย ข. บุตรชายของตนให้แก่สำนักงานเทศบาล และเมื่อมีการจัดซื้อแล้วนาย ข. ย่อมได้รับผลประโยชน์ การอนุมัติให้จัดซื้อของนาย ก. จึงเป็นการใช้อำนาจทางปกครองที่มีส่วนได้เสียโดยตรงหรือทางอ้อม อันอาจทำให้เกิดการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม นาย ก. จึงเป็นผู้มีส่วนได้เสียในสัญญาที่เทศบาลเป็นคู่สัญญา อันเป็นเหตุให้ต้องพ้นจากตำแหน่ง ตามมาตรา ๔๘ จตุทศ วรรคหนึ่ง (๓) ประกอบกับมาตรา ๔๘ ปัญจทศ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๖๘/๒๕๕๕ การที่นายกเทศมนตรีอนุมัติจ้างห้างหุ้นส่วนจำกัดที่มีบุตรชายเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการซึ่งต้องรับผิดชอบในบรรดาหนี้ของห้างหุ้นส่วนไม่มีจำกัดจำนวนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และบุตรสาวทำงานอยู่ที่สำนักงานปลัดเทศบาล ประกอบกับการอนุมัติสั่งซื้อหรือสั่งจ้างเป็นคำสั่งทางปกครองตามข้อ ๑ (๒) แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ กรณีจึงถือได้ว่านายกเทศมนตรีมีเหตุซึ่งมีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลาง และเมื่อไม่ได้ดำเนินการตามมาตรา ๑๖ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ จึงถือว่านายกเทศมนตรีได้เข้าไปมีส่วนได้เสียทางอ้อมในสัญญาที่เทศบาลตำบลเป็นคู่สัญญา

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อร.๑๑๗/๒๕๖๔ การทำสัญญาจ้างที่พิพาทนั้น เกิดจากพื้นที่ อบต. ดังกล่าวประสบปัญหาน้ำท่วม ภัยแล้ง และผักตบชวาเต็มลำคลอง อำเภอจึงได้มอบรถแบคโฮ ๑ คัน เพื่อใช้แก้ปัญหาแต่อำเภอมิได้จัดส่งพนักงานขับรถมาด้วยและพนักงานขับรถคนเดิมของ อบต. ได้ลาออกไป แม้ อบต. จะได้ประกาศรับสมัครแล้วแต่ก็ยังไม่มีความสมัคร ต่อมาในการประชุมสภา อบต. สมาชิกสภาฯ และรองประธานสภาฯ ได้เสนอให้จ้างบุตรผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ขับรถแบคโฮ เพราะเห็นว่าสามารถขับรถแบคโฮบนพื้นดินและบนโป๊ะเพื่อทำงานในคลองได้ และยังสามารถซ่อมบำรุงรถได้เป็นอย่างดีด้วย แม้จะไม่ปรากฏว่ามติที่ประชุมสภาได้อนุมัติให้จ้างบุตรของผู้ฟ้องคดีโดยเฉพาะเจาะจงก็ตาม แต่การที่ได้เห็นชอบให้จ้างแรงงานคนเพื่อทำการกำจัดวัชพืชในลำคลองย่อมแสดงให้เห็นว่ามีความจำเป็นที่จะต้องแก้ไขปัญหาวัชพืชโดยเร่งด่วน นอกจากนี้ ในขณะที่ทำสัญญานั้น บุตรชายของผู้ฟ้องคดีได้บรรลุนิติภาวะแล้ว ย่อมพ้นจากภาวะผู้เยาว์และอำนาจปกครองของผู้ฟ้องคดี จึงไม่มีหน้าที่ใด ๆ ที่ผู้ฟ้องคดีจะต้องอุปการะเลี้ยงบุตรชายตามกฎหมายอีก และแม้บุตรจะมีหน้าที่ตามกฎหมายที่ต้องอุปการะเลี้ยงดูบิดา แต่จากการสอบสวนของคณะกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งให้ตรวจสอบข้อร้องเรียน ไม่ปรากฏว่าบุตรชายได้นำรายได้จากค่าจ้างไปอุปการะเลี้ยงดูผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด เนื่องจากทั้งสองฝ่ายต่างดูแลตัวเองได้และไม่ได้อยู่บ้านเดียวกัน การที่ผู้ฟ้องคดีทำสัญญาจ้างเหมาบริการบุตรชายซึ่งจบการศึกษาระดับ ปวช. ด้านก่อสร้างให้ขับรถแบคโฮ ในอัตราเดือนละ ๙,๐๐๐ บาท ซึ่งเป็นค่าจ้างในอัตราต่ำกว่าอาชีพเดิมที่เป็นช่างประจำอยู่ของเอกชน ประกอบกับ อบต. มีค่าใช้จ่ายด้านบุคลากรจะเกินกว่าร้อยละ ๔๐ ของงบประมาณรายจ่าย จึงจำเป็นที่ต้องใช้วิธีการจ้างเหมาบริการเพื่อประหยัดงบประมาณ เมื่อผู้ฟ้องคดีไม่ได้รับประโยชน์โดยตรงหรือทางอ้อมจากการทำสัญญาดังกล่าวหรือได้รับ

ประโยชน์ใด ๆ อันมากไปกว่าประโยชน์ที่ประชาชนในพื้นที่ที่จะพึงได้รับ การทำสัญญาพิพาทจึงเป็นไปเพื่อประโยชน์แก่ส่วนรวมเป็นสำคัญ และประชาชนในพื้นที่ที่ได้รับประโยชน์จากการกำจัดวัชพืชซึ่งจำเป็นต้องทำโดยเร่งด่วน แต่อบต. ไม่มีพนักงานขับรถแบคโฮในเวลานั้น จึงยังฟังไม่ได้ว่าเป็นการกระทำไปเพื่อประโยชน์ของผู้ฟ้องคดีโดยเฉพาะเจาะจง ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ถือเป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาที่ อบต. เป็นคู่สัญญา ตามมาตรา ๖๔/๒ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๗๔๒/๒๕๕๕ นายกเทศมนตรีได้มีคำสั่งเทศบาลแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการสอบคัดเลือกบุคคลเพื่อจ้างเป็นพนักงานจ้างตามภารกิจและพนักงานจ้างทั่วไปของเทศบาล ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งมีบุตรของนายกเทศมนตรี สมัครสอบในตำแหน่งผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ทะเบียนโดยมีผู้สมัครในตำแหน่งเดียวกัน ๔ คน โดยสอบได้ที่ ๑ คะแนนรวม ๖๘ คะแนน ซึ่งมีผู้ไม่ผ่านการคัดเลือก ๒ คน ขาดสอบ ๑ คน และบุตรของสมาชิกสภาเทศบาล สมัครในตำแหน่งพนักงานขับรถยนต์ ซึ่งมีผู้สมัครตำแหน่งเดียวกัน ๘ คน โดยสอบได้ที่ ๑ คะแนนรวม ๘๘.๓ คะแนน และมีผู้ผ่านการคัดเลือกอีก ๔ คน ไม่ผ่านการคัดเลือก ๒ คน และขาดสอบ ๑ คน จะเห็นได้ว่า แม่นายกเทศมนตรีจะเป็นผู้ลงนามในคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานสอบคัดเลือกบุคคลเพื่อจ้างเป็นพนักงานจ้างตามภารกิจและพนักงานจ้างทั่วไปของเทศบาล แต่ก็เป็นการลงนามในฐานะนายกเทศมนตรีอันเป็นการใช้อำนาจตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชกฤษฎีการะเบียบพนักงานเทศบาล พ.ศ. ๒๕๑๙ ประกอบกับ คณะกรรมการดังกล่าวที่ทำหน้าที่สรรหาและเลือกสรรเพื่อดำเนินการสอบคัดเลือกพนักงานจ้างของเทศบาลก็ไม่มีนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลดังกล่าวเข้าไปเป็นคณะกรรมการสอบคัดเลือก และไม่ปรากฏข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์ใด ๆ ว่า นายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลได้เข้าไปมีส่วนได้เสียหรือประโยชน์เกี่ยวข้องในการสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นพนักงานจ้างบุตรของตน ประกอบกับบุตรของนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาล ย่อมมีสิทธิและเสรีภาพเท่าเทียมกับบุคคลอื่นที่จะเลือกประกอบสัมมาอาชีพของตน และการที่บุคคลทั้งสองได้สอบคัดเลือกและได้ผ่านการสอบคัดเลือกตามที่กฎหมายกำหนดก็ย่อมเป็นสิทธิของบุคคลทั้งสองที่จะเข้าปฏิบัติงานในเทศบาลได้ กรณีจึงไม่อาจถือได้ว่านายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลมีส่วนได้เสียโดยทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาที่เทศบาลเป็นคู่สัญญา อันจะทำให้พ้นจากตำแหน่งหรือสมาชิกภาพสิ้นสุดลง

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๙๘/๒๕๕๑ กฎหมายเทศบาลมีเจตนารมณ์ในการป้องกันมิให้สมาชิกสภาเทศบาลเข้าไปมีประโยชน์ได้เสียกับเทศบาลในขณะดำรงตำแหน่ง ทั้งนี้เพื่อให้การทำหน้าที่ในการบริการสาธารณะเป็นไปอย่างเที่ยงธรรม โดยบทบัญญัติของกฎหมายมิได้กำหนดข้อยกเว้นหรือมูลเหตุจูงใจในการเข้าไปมีส่วนได้เสียในการกระทำความผิดกล่าวไว้ดังนั้น หากข้อเท็จจริงเกิดขึ้นตามที่มาตรา ๑๘ ทวิ กำหนดแล้ว ฝ่ายปกครองก็ไม้อาจใช้ดุลพินิจเป็นอย่างอื่นได้ต้องผูกพันตามลักษณะแห่งข้อเท็จจริงที่ต้องตามบทบัญญัติของกฎหมาย เมื่อคดีนี้เทศบาลฯ ได้ชื่อของจากร้านของนายอ. ในขณะที่นาย อ. ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลฯ อยู่จึงต้องถือว่านาย อ. เป็นผู้มีส่วนได้เสียในทางตรงตามสัญญาซื้อขายที่มีเทศบาลฯ เป็นคู่สัญญา อันเป็นเหตุให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาเทศบาลของนาย อ. ต้องสิ้นสุดลงตามกฎหมาย การที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมีคำสั่งให้นาย อ. พ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลฯ อันส่งผลให้ต้องถูกถอดจากตำแหน่งนายกเทศมนตรีด้วยนั้น จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๖๑๕/๒๕๕๙ กรรยาของประธานสภาเทศบาลทำสัญญาเรื่องจ้างทำอาหารว่างให้กับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาลนั้น โดยมีนายกเทศมนตรีเป็นผู้ลงนามในสัญญา ต่อมาผู้ว่าราชการจังหวัดได้ให้ประธานสภาเทศบาลของกรรยานั้นพ้นจากสภาพการเป็นสมาชิกเทศบาล ศาลปกครองสูงสุดพิพากษาเมื่อประธานสภาเทศบาลซึ่งไม่มีอำนาจหน้าที่โดยตรงที่จะสั่งอนุญาตและอนุมัติเกี่ยวกับราชการของเทศบาลหรือใช้อำนาจหนึ่งอย่างใดเพื่อประโยชน์กับกรรยา จึงไม่อาจถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยอ้อมในสัญญา ดังนั้น คำสั่งให้พ้นสมาชิกภาพสมาชิกสภาเทศบาล จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

มาตรา ๑๖ กำหนดว่า ในกรณีเจ้าหน้าที่หรือกรรมการในคณะกรรมการที่มีอำนาจพิจารณาทางปกครองซึ่งมีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลาง เจ้าหน้าที่หรือกรรมการผู้นั้นจะทำการพิจารณาทางปกครองในเรื่องนั้นไม่ได้

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๓๒/๒๕๕๘ การดำเนินการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงเป็นการพิจารณาทางปกครอง บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงจะต้องมีความเป็นกลาง เมื่อคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงกับคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงเป็นคณะกรรมการชุดเดียวกัน คณะกรรมการทั้งคณะย่อมเป็นผู้รู้เห็นเหตุการณ์ในขณะที่สืบสวนหาข้อเท็จจริง จึงอาจทำให้การพิจารณาใช้ดุลยพินิจของคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงมีความโน้มเอียงไปตามความเห็นเดิมที่ได้เคยพิจารณาวินิจฉัยไปแล้ว ตามผลการสอบสวนข้อเท็จจริง ถือได้ว่าเป็นกรรมการในคณะกรรมการที่มีอำนาจหน้าที่พิจารณาทางปกครอง ซึ่งมีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลางตามมาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ คณะกรรมการสอบสวนทางวินัยสมควรหยุดดำเนินการสอบสวนแล้ว รายงานผู้สั่งแต่งตั้งเพื่อให้วินิจฉัยสั่งการ ซึ่งถือว่าเป็นขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญ เมื่อไม่ได้ดำเนินการคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ พ.๑๔/๒๕๖๑ เมื่อการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงมีกรรมการ ๒ ใน ๓ คนเคยเป็นประธานกรรมการและกรรมการของคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง ประกอบกับคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงมีเพียง ๓ คน ผลการสอบสวนวินัยย่อมคาดหมายได้ว่า ไม่อาจแตกต่างไปจากผลการสอบสวนข้อเท็จจริง จึงเป็นกระบวนการพิจารณาทางปกครองไม่ชอบด้วยกฎหมาย คำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการและคำวินิจฉัยอุทธรณ์ จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย พิพากษาเพิกถอนคำสั่งไล่ออกจากราชการ โดยให้มีผลย้อนหลังไปตั้งแต่วันที่คำสั่งมีผลใช้บังคับ แต่ไม่ตัดอำนาจในการดำเนินทางวินัยเสียใหม่ให้ถูกต้อง

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ พ.๑๔/๒๕๖๒ เนื่องจากการสืบสวนหาข้อเท็จจริงเป็นกระบวนการที่มีขั้นตอนแยกส่วนออกจากการดำเนินการทางวินัยอย่างชัดเจน แม้คณะกรรมการสอบสวนทางวินัยจะนำข้อเท็จจริงที่ได้รับจากการสอบข้อเท็จจริงมาประกอบการพิจารณาดำเนินการทางวินัย ซึ่งอาจมีแนวโน้มว่าการใช้ดุลพินิจของคณะกรรมการสอบสวนวินัยอาจเห็นตามความเห็นเดิมที่ได้เคยวินิจฉัยไว้ตามผลการสืบสวนหาข้อเท็จจริงก็ตาม แต่ในการดำเนินการทางวินัยนั้นจะมีขั้นตอนในการรับประกันสิทธิของผู้ถูกกล่าวหา โดยให้สิทธิผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงและนำสืบแก้ข้อกล่าวหาตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง เพื่อปกป้องสิทธิของตนต่อไปได้จนถึงในชั้นการพิจารณาอุทธรณ์ภายในฝ่ายปกครอง ดังนั้น การที่คณะกรรมการสืบสวนหาข้อเท็จจริงจำนวน ๒ คนร่วมเป็นคณะกรรมการ

สอบสวนวินัยซึ่งมีกรรมการสอบสวนทั้งสิ้น ๕ คน จึงไม่ถือว่ามิสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลาง ตามมาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๗๙๑/๒๕๕๕ การสอบสวนทางวินัยและการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดมีวัตถุประสงค์แตกต่างกัน และมีขั้นตอนรวมทั้งวิธีการสอบสวนตามที่กฎหมายกำหนดไว้แตกต่างกันด้วย กล่าวคือ การสอบสวนทางวินัยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงว่าข้าราชการผู้นั้นมีการกระทำอันเป็นความผิดทางวินัยหรือไม่และจะต้องได้รับการลงโทษอย่างไร ส่วนการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบว่ามีกรกระทำให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐและมีผู้ที่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายหรือไม่ เป็นจำนวนเท่าใด หากคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดจะนำพยานหลักฐานและผลการสอบสวนทางวินัยบางส่วนมาใช้ประกอบการพิจารณาก็สามารถนำมาใช้ได้ แต่ต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามรูปแบบ ขั้นตอน หรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้สำหรับการสอบสวนเพื่อหาผู้รับผิดชอบด้วย

(ประกอบกับบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสรีจที่ ๙๖/๒๕๕๙ โดยที่บทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้องมิได้กำหนดห้ามแต่งตั้งบุคคลเดียวกันเป็นทั้งกรรมการสอบสวนทางวินัยและกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด กรณีจึงอาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยและคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดซึ่งประกอบด้วยกรรมการที่เป็นบุคคลเดียวกันทั้งสองคณะ แต่ทั้งนี้ จะต้องไม่ขัดหรือแย้งกับหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในกฎหมายทั้งสองฉบับและเพื่อมิให้การสอบสวนต้องซ้ำซ้อนกัน คณะกรรมการทั้งสองคณะอาจดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริง รับฟังคำชี้แจงและพยานหลักฐานต่าง ๆ ให้เป็นที่ยุติไปในคราวเดียวกัน แต่ต้องแยกสำนวนการสอบสวนทั้งสองมูลกรณีออกจากกันโดยชัดเจน เพื่อความสะดวกในการวินิจฉัยสั่งการเกี่ยวกับความรับผิดชอบในแต่ละกรณีต่อไป)

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๓๑/๒๕๖๐ เมื่อนาย จ. ซึ่งเคยเป็นกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงผู้ฟ้องคดีในชั้นต้น และมีความเห็นให้ลงโทษไล่ออกจากราชการ ต่อมาได้มาเป็นกรรมการที่มีอำนาจพิจารณาความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ลงโทษไล่ออกจากราชการอีกจึงเป็นที่คาดหมายได้อยู่แล้วว่ นาย จ. ย่อมต้องมีความเห็นเช่นเดิมตามความเห็นของคณะกรรมการสอบสวนซึ่งตนทำหน้าที่เป็นกรรมการอันเป็นความเห็นที่เป็นปฎักษ์ต่อผู้ฟ้องคดีและย่อมเป็นเหตุซึ่งมีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลางจึงไม่อาจทำการพิจารณาทางปกครองได้เช่นกัน ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๑๖

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๗๘/๒๕๕๙ เมื่อคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงได้แจ้งและอธิบายข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบตามแบบ สว.๒ และได้รวบรวมพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาและได้แจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบตามแบบ สว.๓ และผู้ถูกกล่าวหาได้มีการยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาตามประเด็นมิได้หลงประเด็นแต่อย่างใด และได้ทำรายงานการสอบสวนเสนอต่อนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและได้รายงานต่อประธานคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลแล้ว จึงถือได้ว่าการดำเนินการสอบสวนผู้ถูกกล่าวหาชอบด้วยกฎหมาย แต่เมื่อในการประชุมคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลเพื่อพิจารณาและลงมติให้ปลดผู้ถูกกล่าวหาออก

จากราชการมีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นผู้ร้องเรียนผู้ถูกกล่าวหาเข้าประชุมด้วย ถือเป็นคู่กรณีตามมาตรา ๑๓ (๑) แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มติดังกล่าวจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย มีผลทำให้คำสั่ง ปลดออกจากราชการไม่ชอบด้วยกฎหมาย และมติยกอุทธรณ์ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ถึงแม้คู่กรณีดังกล่าวจะไม่เข้าร่วมประชุมพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งด้วย จึงพิพากษาเพิกถอนคำสั่งปลดออกจากราชการและคำวินิจฉัยอุทธรณ์ ส่วนมติคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลเป็นเพียงกระบวนการภายในซึ่งเป็นรูปแบบ ขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กฎหมายกำหนดให้ดำเนินการก่อนออกคำสั่งทางปกครองยังไม่มีผลบังคับที่กระทบต่อสิทธิหรือหน้าที่ จนกว่าจะมีคำสั่งปลดออกจากราชการตามมติ จึงไม่ต้องเพิกถอนมติที่ประชุมดังกล่าว

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๕๐๑/๒๕๕๘ การที่นายองค์การบริหารส่วนตำบลและปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งมีหน้าที่ต้องชำระค่าสินไหมทดแทนให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติ ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เป็นผู้ออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนความรับผิดทาง ละเมิดและหรือทำหน้าที่คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงและเป็นผู้ใช้อำนาจออกคำสั่งให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ถือเป็นคู่กรณีอันต้องห้ามตามมาตรา ๑๓ (๑) แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ อีกทั้ง การที่เป็นผู้ที่อยู่ในข่ายที่ต้องถูกสอบสวนหาผู้รับผิดทางละเมิดด้วยจึงถือเป็นเจ้าหน้าที่ที่มีเหตุอันมีสภาพร้ายแรง อันต้องห้ามตามมาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกันเมื่อนายองค์การบริหารส่วนตำบลมิได้รายงาน เหตุให้นายอำเภอทราบเพื่อดำเนินการตามกฎหมาย แต่กลับใช้อำนาจในการออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน ข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดและปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นกรรมการและเลขานุการคณะกรรมการ และมีคำสั่งให้ผู้เกี่ยวข้องรวมทั้งนายองค์การบริหารส่วนตำบลและปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลชดใช้ค่าสินไหม ทดแทนจึงเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาทางปกครองที่ไม่ดำเนินการตามหลักเกณฑ์และขั้นตอนตามที่กฎหมาย กำหนดไว้เป็นสาระสำคัญและเป็นการกระทำโดยไม่มีอำนาจคำสั่งให้ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลชดใช้ค่าสินไหม ทดแทนและคำวินิจฉัยอุทธรณ์จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๘๓๓/๒๕๕๙ การที่ผู้อำนวยการโรงเรียนผู้ยื่นคำร้องขอย้ายเป็น กรรมการในคณะกรรมการกลั่นกรองการย้ายและการตัดโอนตำแหน่งและอัตราเงินเดือนข้าราชการครู เป็น คณะทำงานเพื่อร่างหลักเกณฑ์และวิธีการย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และเป็นประธาน อ.ก.ค.ศ.๑ ได้เข้าร่วมพิจารณาให้คะแนนผู้อำนวยการโรงเรียนที่ขอย้ายในการประชุมของคณะกรรมการกลั่นกรองการย้ายฯ และที่ประชุม อ.ก.ค.ศ.๑ ได้มีมติให้ย้ายตนเองไปดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนตามคำร้องขอย้ายของตนเอง กรณีถือว่าเป็นผู้มีส่วนได้เสียอันเข้าลักษณะเป็นคู่กรณีซึ่งต้องห้ามตามมาตรา ๑๓ (๑) แห่งพระราชบัญญัติ ราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ อันถือเป็นสภาพร้ายแรงที่ทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลางเนื่องจากมี ความบกพร่องในกระบวนการพิจารณาอันเป็นสาระสำคัญ ทำให้คำสั่งย้ายเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

มาตรา ๓๐ ในกรณีที่คำสั่งทางปกครองอาจกระทบถึงสิทธิของคู่กรณี เจ้าหน้าที่ต้องให้คู่กรณีมีโอกาสที่จะ ได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตน

ความในวรรคหนึ่งมิให้นำมาใช้บังคับในกรณีดังต่อไปนี้ เว้นแต่เจ้าหน้าที่จะเห็นสมควรปฏิบัติเป็นอย่างอื่น

- (๑) เมื่อมีความจำเป็นรีบด่วนหากปล่อยให้เนิ่นช้าไปจะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือจะกระทบต่อประโยชน์สาธารณะ
- (๒) เมื่อจะมีผลทำให้ระยะเวลาที่กฎหมายหรือกฎกำหนดไว้ในการทำคำสั่งทางปกครองต้องล่าช้าออกไป
- (๓) เมื่อเป็นข้อเท็จจริงที่คู่กรณีนั้นเองได้ให้ไว้ในคำขอ คำให้การหรือคำแถลง
- (๔) เมื่อโดยสภาพเห็นได้ชัดในตัวเองว่าการให้โอกาสดังกล่าวไม่อาจกระทำได้
- (๕) เมื่อเป็นมาตรการบังคับทางปกครอง
- (๖) กรณีอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
- ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ให้โอกาสตามวรรคหนึ่ง ถ้าจะก่อให้เกิดผลเสียหายอย่างร้ายแรงต่อประโยชน์สาธารณะ

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓/๒๕๕๕ การพิจารณาความผิดและการกำหนดโทษจะบังเกิดความยุติธรรมและเป็นธรรมได้จะต้องกระทำเมื่อทราบข้อเท็จจริงของเรื่องที่กำลังหาโดยกระจำขัดเพียงพอที่จะพิจารณาว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิดวินัยในกรณีใด ตามมาตราใด และควรจะลงโทษสถานใด ซึ่งข้อเท็จจริงดังกล่าวได้มาจากการสอบสวนทางวินัยตามข้อกล่าวหา การที่ผู้มีอำนาจพิจารณาความผิดและกำหนดโทษได้ดำเนินการทางวินัยอย่างไม่ร้ายแรงแก่ข้าราชการพลเรือนตามที่แจ้งข้อกล่าวหา แต่ในการกำหนดโทษทางวินัยได้นำพฤติการณ์ที่ถือว่าเป็นการกระทำผิดทางวินัยอย่างไม่ร้ายแรงฐานอื่นซึ่งอยู่นอกเหนือข้อกล่าวหาที่ได้มีการสอบสวนและมีได้มีการแจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบเพื่อให้สิทธิแก่ผู้ถูกกล่าวหาได้มีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานเพื่อสนับสนุนข้อโต้แย้งของตนตามนัยมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มาเป็นเหตุในการพิจารณาความผิดและออกคำสั่งลงโทษทางวินัยด้วย ถือเป็นการใช้ดุลพินิจโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย คำสั่งลงโทษจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๔๑/๒๕๕๕ การสืบสวนเพื่อหามูลกรณี ที่ควรกล่าวหาว่าข้าราชการผู้ใดกระทำความผิดวินัยเป็นขั้นตอนของการดำเนินการเบื้องต้นเพื่อแสวงหาข้อเท็จจริงว่าการกล่าวหาที่มีมูลหรือไม่ ยังไม่ถือเป็นการดำเนินการทางวินัย แต่กระบวนการดำเนินการทางวินัยเริ่มต้นจากการสอบสวนเพื่อให้ได้ความจริงสำหรับผู้บังคับบัญชาใช้ประกอบดุลพินิจในการสั่งการอย่างหนึ่งอย่างใด ซึ่งตามมาตรา ๑๐๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ไม่ว่าจะเป็กรณีกระทำความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรงหรืออย่างร้ายแรง ต้องให้โอกาสคู่กรณีได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตนตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ อันถือเป็นขั้นตอนที่เป็นสาระสำคัญในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพและเป็นหลักประกันขั้นพื้นฐานของผู้ถูกกล่าวหา การที่ผู้บังคับบัญชาใช้ดุลพินิจพิจารณาลงโทษทางวินัยอย่างไม่ร้ายแรงโดยอาศัยเพียงรายงานผลการสืบสวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง โดยไม่สอบสวนตามวิธีการที่ผู้บังคับบัญชาเห็นสมควรและเปิดโอกาสให้ผู้ถูกกล่าวหาโต้แย้งแสดงพยานหลักฐาน แม้ผู้ถูกกล่าวหาจะได้รับแจ้งคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงและได้เล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นให้คณะกรรมการฟัง ถือเป็นกรให้ข้อมูลในฐานะผู้ถูกสืบสวน จึงยอมไม่อาจถือเป็นกระบวนการสอบสวนเพื่อให้คำสั่งลงโทษทางวินัยชอบด้วยกฎหมาย

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๗๙๑/๒๕๕๕ การสอบสวนทางวินัยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำผิดทางวินัยและจะต้องได้รับโทษอย่างไร แตกต่างจากการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบข้อเท็จจริงว่ามีการกระทำให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐ และมีผู้ที่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายหรือไม่และจำนวนเท่าใด โดยคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดสามารถนำพยานหลักฐานและผลการสอบสวนทางวินัยบางส่วนมาใช้ประกอบการพิจารณาความรับผิดทางละเมิดได้แต่จะต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามข้อ ๑๕ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งเป็นรูปแบบ ขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้ เมื่อคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดไม่ปฏิบัติ จึงทำให้คำสั่งให้ชดเชยค่าสินไหมทดแทนไม่ชอบด้วยกฎหมาย

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๙๐๘/๒๕๕๙ เมื่อการสืบสวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงไม่มีการแจ้งข้อกล่าวหาและให้โอกาสคู่กรณีชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา คำสั่งลงโทษทางวินัยตัดเงินเดือนจึงไม่ได้ปฏิบัติตามรูปแบบขั้นตอนและวิธีการอันเป็นสาระสำคัญของกระบวนการพิจารณาทางปกครองตามมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย แต่กระบวนการลงโทษทางวินัยข้าราชการยังมีระบบการตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของการออกคำสั่งลงโทษในฝ่ายปกครองอีกชั้นหนึ่ง โดยองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่ง เมื่อในชั้นการพิจารณาอุทธรณ์ได้มีมติให้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยไม่ร้ายแรงขึ้นใหม่เพื่อดำเนินการสอบสวนเพิ่มเติมให้ครบตามประเด็นและคณะกรรมการสอบสวนฯ ได้ดำเนินการดังกล่าวแล้ว ดังนั้น แม้กระบวนการในการดำเนินการสอบสวนทางวินัยในครั้งแรกจะมีได้ดำเนินการตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ แต่เมื่อได้ทำการแก้ไขข้อบกพร่องให้ถูกต้องตามมาตรา ๔๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน จึงเป็นการดำเนินการโดยชอบด้วยพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๕๙/๒๕๕๗ การสอบสวนเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงประกอบการพิจารณาเลิกจ้างลูกจ้างชั่วคราวตามเงื่อนไขของสัญญาจ้างเป็นรายปี เป็นการใช้สิทธิตามข้อสัญญาจ้างหาใช่เป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายในการออกคำสั่งทางปกครองที่จะต้องให้ลูกจ้างชั่วคราวที่ถูกกล่าวหามีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานก่อนการออกคำสั่งตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ไม่ เมื่อลูกจ้างชั่วคราวมีพฤติกรรมการขาดงานโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรโดยมาลงชื่อทำงาน แต่ไม่อยู่ปฏิบัติหน้าที่ในที่ทำงานอยู่เป็นนิจและไม่เคยขออนุญาตผู้บังคับบัญชาก่อนออกไปหรือกลับมารายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบในภายหลัง กรณีจึงมิใช่ปัญหาเรื่องสิทธิลาป่วยหรือลาพักผ่อน แต่พฤติการณ์เข้าลักษณะเป็นการไม่อุทิศตนและอุทิศเวลาให้แก่ทางราชการและละทิ้งหน้าที่ราชการโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร นับเป็นการทำงานของลูกจ้างชั่วคราวที่หย่อนประสิทธิภาพและขาดความรับผิดชอบในขนาดที่วิญญูชนพึงมีตามข้อกำหนดของสัญญาจ้าง คำสั่งเลิกจ้างจึงชอบด้วยกฎหมาย

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อบ.๘๕/๒๕๖๓ เมื่อผู้ขอกลับเข้ารับราชการได้ลาออกจากราชการในระหว่างเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้ม และในช่วงเวลาที่ยื่นคำขอกลับเข้ารับราชการมีบัญชีผู้สอบแข่งขันได้

ในตำแหน่งครูผู้ช่วยอยู่ จึงถือเป็นผู้ขาดคุณสมบัติตามที่ ก.ค.ศ. กำหนดไว้ ประกอบกับผู้มีอำนาจสั่งบรรจุข้าราชการ กลับเข้ารับราชการได้ใช้ดุลพินิจพิจารณาพฤติกรรมส่วนตัวและการปฏิบัติงานในอดีต ซึ่งพบว่าผู้ขอกลับเข้ารับราชการเคยถูกตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง แม้ต่อมาจะได้รับการลดโทษและให้กลับเข้ารับราชการแล้วแต่ก็ไม่ปรับปรุงพฤติกรรม จึงไม่มีเหตุผลความจำเป็นและไม่เป็นประโยชน์ต่อทางราชการอย่างมาก คำสั่งไม่รับผู้ขอกลับเข้ารับราชการกรณีดังกล่าวจึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว สำหรับคำสั่งไม่รับผู้ขอกลับเข้ารับราชการ เป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่มีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล จึงมีลักษณะเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และเป็นคำสั่งทางปกครองที่เกี่ยวกับการบรรจุแต่งตั้ง จึงเข้าข่ายกเว้นที่ไม่ต้องให้ผู้ยื่นคำข้อมีโอกาสทราบข้อเท็จจริงและโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานตามมาตรา ๓๐ วรรคสอง (๖) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ประกอบกับ (๑) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติดังกล่าว

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๘๔/๒๕๖๒ โดยที่ประกาศยกเลิกประกาศสอบราคาถือเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ที่กระทบสิทธิผู้ชนะการสอบราคาซึ่งมีสิทธิได้เข้าทำสัญญาจ้างอยู่ก่อนการยกเลิกประกาศสอบราคาที่พักพิภาพ หน่วยงานของรัฐจึงต้องแจ้งข้อเท็จจริงที่จะใช้เป็นเหตุผลในการยกเลิกประกาศสอบราคา เพื่อให้ผู้ชนะการสอบราคาดังกล่าวได้รับทราบและมีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตนอย่างเพียงพอตามมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน เมื่อมีได้ให้โอกาสดังกล่าวจึงเป็นการดำเนินการที่ไม่ถูกต้องตามขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญตามที่กฎหมายได้กำหนดไว้ นอกจากนี้ แม้จะระบุว่าด้วยการพัสดุจะไม่ได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐที่จะต้องจัดส่งประกาศสอบราคาแก่ผู้รับจ้างรายหนึ่งรายใดโดยเฉพาะ แต่การที่หน่วยงานของรัฐได้มีประกาศสอบราคาครั้งใหม่ ซึ่งหากมีเจตนาสุจริตก็ควรจะใช้ดุลพินิจจัดส่งประกาศสอบราคาครั้งใหม่ให้แก่ผู้ชนะการสอบราคาครั้งก่อนที่ถูกลบเลิกการสอบราคาไปด้วย การที่มีได้ดำเนินการดังกล่าวจึงเป็นการใช้ดุลพินิจโดยมิชอบด้วยกฎหมาย เมื่อการยกเลิกการประกาศสอบราคาที่พักพิภาพทำให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ชนะการสอบราคาครั้งแรกได้รับความเสียหายโดยเสียสิทธิเข้าทำสัญญาจ้างกับหน่วยงานของรัฐ จึงเป็นการกระทำละเมิดตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ อันเป็นการทำละเมิดอันเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่หน่วยงานของรัฐจึงต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายต่อผู้ฟ้องคดีในผลแห่งละเมิดที่เกิดขึ้น

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๖๒๖/๒๕๕๗ ขั้นตอนการพิจารณาทางปกครองก่อนออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ชุดใช้ค่าสินไหมทดแทนโดยให้โอกาสแก่เจ้าหน้าที่ได้ชี้แจงโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตนอย่างเพียงพอและเป็นธรรมตามมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และข้อ ๑๕ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เป็นไปตามหลักการรับฟังผู้ถูกระทบสิทธิหรือหลักการรับฟังคู่กรณีทุกฝ่าย อันเป็นหลักการพื้นฐานในการให้ความคุ้มครองต่อสิทธิของประชาชนที่มาตรา ๖๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และมาตรา ๕๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ให้การรับรองไว้ในทำนองเดียวกัน การให้โอกาสแก่เจ้าหน้าที่ได้ชี้แจงโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตนอย่างเพียงพอและเป็นธรรม จึงเป็นขั้นตอนและวิธีการอันเป็นสาระสำคัญสำหรับการออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ชุดใช้ค่าสินไหมทดแทนอันเป็นคำสั่งทางปกครองตาม

มาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ดังนั้น การที่หน่วยงานของรัฐมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลังให้ผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ซึ่งกระทำการยกยอกเงินรายได้ไปโดยเจตนาทุจริตใช้ค่าสินไหมทดแทนด้วยโดยไม่ได้ให้โอกาสชี้แจงโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตนอย่างเพียงพอและเป็นธรรมคำสั่งให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๕๒/๒๕๖๓ คำสั่งที่ให้ผู้ฟ้องคดี (รองนายก อบต.) พ้นจากตำแหน่งมีผลทำให้ผู้ฟ้องคดีขาดสิทธิประโยชน์อันพึงมีพึงได้จากดำรงตำแหน่ง จึงเป็นการใช้อำนาจที่มีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล อันเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่ง พ.ร.บ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่ง พ.ร.บ.สภาพตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ไม่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการในการถอดถอนรองนายกให้พ้นจากตำแหน่งไว้เป็นการเฉพาะ จึงต้องนำหลักเกณฑ์และวิธีการที่บัญญัติไว้ตาม พ.ร.บ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ อันเป็นกฎหมายกลางมาใช้บังคับตามนัยมาตรา ๓ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว และแม้คำสั่งที่ให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งจะเป็นคำสั่งกระทบสิทธิที่ต้องเปิดโอกาสให้คู่กรณีได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตน แต่กรณีดังกล่าว ต้องด้วยข้อยกเว้นตามมาตรา ๓๐ วรรคสอง (๖) ประกอบกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดี (นาย อบต.) จึงไม่จำเป็นต้องให้โอกาสผู้ฟ้องคดีได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตน

มาตรา ๔๔ ให้คู่กรณีอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองนั้นโดยยื่นต่อเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองภายใน ๑๕ วันนับแต่วันที่ตนได้รับแจ้งคำสั่งดังกล่าว

คำอุทธรณ์ต้องทำเป็นหนังสือโดยระบุข้อโต้แย้งและข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่อ้างอิง

คำสั่งทางปกครองดังต่อไปนี้ ไม่ต้องอุทธรณ์ก่อน แต่สามารถฟ้องศาลได้ทันที

(๑) คำสั่งทางปกครองที่ออกโดยคณะกรรมการ (มาตรา ๔๘) เช่น มติที่ประชุมของสภาท้องถิ่น หรือประกาศของคณะอนุสรรหาฯ เป็นต้น

(๒) คำสั่งทางปกครองที่ออกโดยรัฐมนตรี (มาตรา ๔๔)

(๓) คำสั่งทางปกครองทั่วไป คือ คำสั่งที่ไม่สามารถระบุจำนวนผู้รับคำสั่งได้แน่นอนเช่น ประกาศซื้อหรือจ้างประกาศรับสมัครสอบ หรือประกาศรับสมัครงาน เป็นต้น

มาตรา ๔๕ ให้เจ้าหน้าที่พิจารณาคำอุทธรณ์และแจ้งผู้อุทธรณ์โดยไม่ชักช้า “แต่ต้องไม่เกิน ๓๐ วัน” นับแต่วันที่รับอุทธรณ์ (ขยายระยะเวลาไม่ได้)

ในกรณีที่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนก็ให้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงคำสั่งทางปกครองตามความเห็นของตนภายในกำหนดเวลาดังกล่าวด้วย

ถ้าไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนก็ให้เร่งรายงานความเห็นพร้อมเหตุผลไปยังผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ ให้ผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์พิจารณาให้แล้วเสร็จ “ภายใน ๓๐ วัน” นับแต่วันที่ตนได้รับรายงาน ถ้ามีเหตุจำเป็นไม่อาจพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้ผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์มี

หนังสือแจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบก่อนครบกำหนดเวลาดังกล่าว ในกรณีนี้ “ให้ขยายระยะเวลาพิจารณาอุทธรณ์ออกไปได้ไม่เกิน ๓๐ วันนับแต่วันที่ครบกำหนดเวลาดังกล่าว”

ข้อสังเกต ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ (กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๔๐)) คือ

(๑) ผู้บริหารท้องถิ่น ในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นเจ้าหน้าที่ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

(๒) ผู้ว่าราชการจังหวัด ในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นผู้บริหารท้องถิ่น

(๓) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร หรือผู้ว่าราชการจังหวัดในฐานะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือในฐานะราชการในส่วนภูมิภาค

ตัวอย่าง

๑. ได้รับคำสั่งขดใช้เงินเพื่อการละเมิด วันจันทร์ที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๖๘ ต้องอุทธรณ์ภายใน ๑๕ วันนับแต่วันได้รับแจ้งคำสั่ง ครบกำหนดอุทธรณ์เมื่อใด

ตอบ ครบกำหนดอุทธรณ์ วันอังคารที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๘

มาตรา ๖๔ วรรคแรก กำหนดเวลาเป็นวัน สัปดาห์ เดือน หรือปีนั้น มิให้นับวันแรกแห่งระยะเวลานั้นรวมเข้าด้วย เว้นแต่จะได้เริ่มการในวันนั้นหรือมีการกำหนดไว้เป็นอย่างอื่นโดยเจ้าหน้าที่

๒. ได้รับคำสั่งขดใช้เงินเพื่อการละเมิด วันเสาร์ที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๖๘ ต้องอุทธรณ์ภายใน ๑๕ วันนับแต่วันได้รับแจ้งคำสั่ง ครบกำหนดอุทธรณ์เมื่อใด

ตอบ ครบกำหนดอุทธรณ์ วันจันทร์ที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๖๘

มาตรา ๖๔ วรรคท้าย ในกรณีที่บุคคลใดต้องทำการอย่างหนึ่งอย่างใดภายในระยะเวลาที่กำหนดโดยกฎหมายหรือโดยคำสั่งของเจ้าหน้าที่ ถ้าวันสุดท้ายเป็นวันหยุดทำการงานสำหรับเจ้าหน้าที่หรือวันหยุดตามประเพณีของบุคคลผู้รับคำสั่ง ให้ถือว่าระยะเวลานั้นสิ้นสุดในวันทำงานที่ถัดจากวันหยุดนั้น เว้นแต่กฎหมายหรือเจ้าหน้าที่ที่มีคำสั่งจะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

๓. ส่งคำสั่งขดใช้เงินเพื่อการละเมิดโดย ปณ.ตอปปรับ วันอังคารที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๘ ข้อเท็จจริงไม่ปรากฏว่า มีผู้รับ/หรือรับไว้แทน ต้องอุทธรณ์ภายใน ๑๕ วันนับแต่วันได้รับแจ้งคำสั่ง ถือได้ว่าได้รับแจ้งคำสั่งทางปกครองเมื่อใด และครบกำหนดอุทธรณ์เมื่อใด

ตอบ ได้รับแจ้งคำสั่งวันอังคารที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๖๘ และครบกำหนดอุทธรณ์ วันพุธที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๘

มาตรา ๗๑ การแจ้งโดยวิธีส่งทางไปรษณีย์ตอบรับให้ถือว่าได้รับแจ้งเมื่อครบกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันส่งสำหรับกรณีภายในประเทศ หรือเมื่อครบกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันส่ง สำหรับกรณีส่งไปยังต่างประเทศ เว้นแต่จะมีการพิสูจน์ได้ว่าไม่มีการได้รับหรือได้รับก่อนหรือหลังจากวันนั้น

๔. ส่งคำสั่งชดใช้เงินเพื่อการละเมิดโดย ปณ.ตอบริบ วันอังคารที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๘ ข้อเท็จจริงปรากฏว่า มีผู้รับ/หรือรับไว้แทน วันศุกร์ที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๖๘ ต้องอุทธรณ์ภายใน ๑๕ วันนับแต่วันได้รับแจ้งคำสั่ง ถือได้ว่าได้รับแจ้งคำสั่งทางปกครองเมื่อใด และครบกำหนดอุทธรณ์เมื่อใด

ตอบ ได้รับแจ้งคำสั่งวันศุกร์ที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๖๘ และครบกำหนดอุทธรณ์ วันจันทร์ที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๖๘

มาตรา ๖๙ วรรคสอง การแจ้งเป็นหนังสือให้ส่งหนังสือแจ้งต่อผู้นั้น หรือถ้าได้ส่งไปยังภูมิลำเนาของผู้นั้นก็ให้ถือว่าได้รับแจ้งตั้งแต่วันที่ไปถึง

๕. ส่งคำสั่งชดใช้เงินเพื่อการละเมิดโดย ปณ.ตอบริบ วันเสาร์ที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๘ ข้อเท็จจริงปรากฏว่า มีผู้รับ/หรือรับไว้แทน วันอังคารที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๖๘ แต่มิได้แจ้งขั้นตอนและระยะเวลาอุทธรณ์ไว้ในคำสั่ง

ตอบ ได้รับแจ้งคำสั่ง วันอังคารที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๖๘ และครบกำหนดอุทธรณ์ วันพฤหัสบดีที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๖๘

มาตรา ๔๐ คำสั่งทางปกครองที่อาจอุทธรณ์หรือโต้แย้งต่อไปได้ให้ระบุกรณีที่อาจอุทธรณ์หรือโต้แย้ง การยื่นคำอุทธรณ์หรือคำโต้แย้ง และระยะเวลาสำหรับการอุทธรณ์หรือการโต้แย้งดังกล่าวไว้ด้วย

ในกรณีที่มีการฝ่าฝืนบทบัญญัติตามวรรคหนึ่ง ให้ระยะเวลาสำหรับการอุทธรณ์หรือการโต้แย้งเริ่มนับใหม่ตั้งแต่วันที่ได้รับแจ้งหลักเกณฑ์ตามวรรคหนึ่ง แต่ถ้าไม่มีการแจ้งใหม่และระยะเวลาดังกล่าวมีระยะเวลาสั้นกว่าหนึ่งปี ให้ขยายเป็นหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งทางปกครอง

๖. ครบอุทธรณ์คำสั่งชดใช้เงินเพื่อการละเมิดในวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๖๘ ผู้รับคำสั่งยื่นอุทธรณ์โดยส่งทาง ปณ. ตอบริบ วันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๖๘ หน่วยงานได้รับวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๖๘ หน่วยงานปฏิเสธไม่รับอุทธรณ์ เพราะพ้นระยะเวลาอุทธรณ์ ได้หรือไม่

ตอบ ได้ เพราะพ้นระยะเวลาอุทธรณ์แล้ว

มาตรา ๖๙ วรรคสอง การแจ้งเป็นหนังสือให้ส่งหนังสือแจ้งต่อผู้นั้น หรือถ้าได้ส่งไปยังภูมิลำเนาของผู้นั้นก็ให้ถือว่าได้รับแจ้งตั้งแต่วันที่ไปถึง (ทฤษฎีรับ)

๗. ครบอุทธรณ์คำสั่งชดใช้เงินเพื่อการละเมิดในวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๖๘ ผู้รับคำสั่งยื่นอุทธรณ์โดยส่งทาง ปณ. ตอบริบ วันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๘ หน่วยงานได้รับวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๖๘ เจ้าหน้าที่ลงรับหนังสืออุทธรณ์ ตามระเบียบงานสารบรรณ วันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๖๘ หน่วยงานปฏิเสธไม่รับอุทธรณ์ เพราะพ้นระยะเวลาอุทธรณ์ ได้หรือไม่

ตอบ ไม่ได้ เพราะหน่วยงานได้รับอุทธรณ์ภายในกำหนดเวลาแล้ว

มาตรา ๖๙ วรรคสอง การแจ้งเป็นหนังสือให้ส่งหนังสือแจ้งต่อผู้นั้น หรือถ้าได้ส่งไปยังภูมิลำเนาของผู้นั้นก็ให้ถือว่าได้รับแจ้งตั้งแต่วันที่ไปถึง

๘. หากพ้นระยะเวลาอุทธรณ์ตามกฎหมายแล้ว หน่วยงานสามารถรับอุทธรณ์ไว้พิจารณา ได้หรือไม่

ตอบ ได้ เพราะเป็นอำนาจตามกฎหมาย

มาตรา ๔๕ วรรคแรก ให้เจ้าหน้าที่พิจารณาคำอุทธรณ์และแจ้งผู้อุทธรณ์โดยไม่ชักช้า แต่ต้องไม่เกิน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์

๙. หากพ้นระยะเวลาอุทธรณ์ตามกฎหมาย และหน่วยงานปฏิเสธไม่รับอุทธรณ์แล้ว (นำไปฟ้องศาลไม่ได้) แต่ข้อเท็จจริงปรากฏว่า คำสั่งทางปกครองดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมายจริง ดังข้ออ้างและเหตุผลตามที่ปรากฏในหนังสืออุทธรณ์ หน่วยงานควรดำเนินการอย่างไร

ตอบ เพิกถอนคำสั่งทางปกครองของตนเองได้ทุกเมื่อ

มาตรา ๔๙ วรรคแรก เจ้าหน้าที่หรือผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่อาจเพิกถอนคำสั่งทางปกครองได้ตามหลักเกณฑ์ในมาตรา ๕๑ มาตรา ๕๒ และมาตรา ๕๓ ไม่ว่าจะพ้นขั้นตอนการกำหนดให้อุทธรณ์หรือไม่ได้แย้งตามกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่นมาแล้วหรือไม่

๑๐. การอุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัย อยู่ภายใต้หลักเกณฑ์การอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง หรือไม่

ตอบ ไม่ เพราะมีประกาศคณะกรรมการกลาง... เรื่อง มาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับสิทธิการอุทธรณ์ การพิจารณาคำอุทธรณ์และร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้บัญญัติหลักเกณฑ์การอุทธรณ์ไว้โดยเฉพาะแล้ว

๑๑. คำสั่งลงโทษทางวินัย ตามมติชี้มูลความผิดของ ปปช. ก่อนนำไปฟ้องศาลปกครอง ต้องอุทธรณ์ก่อน หรือไม่

ตอบ เลือกร้อยได้

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๐๑ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ให้ผู้ที่ถูกลงโทษมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่ถูกลงโทษโดยไม่ต้องอุทธรณ์ตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกลงโทษนั้น หรือจะดำเนินการอุทธรณ์ดุลพินิจในการกำหนดโทษของผู้บังคับบัญชาตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกลงโทษนั้นก่อนก็ได้”

มาตรา ๕๔ เมื่อคู่กรณีมีคำขอเจ้าหน้าที่อาจเพิกถอนหรือแก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งทางปกครองที่พ้นกำหนดอุทธรณ์ ได้ในกรณี ดังต่อไปนี้

(๑) มีพยานหลักฐานใหม่ อันอาจทำให้ข้อเท็จจริงที่ฟังเป็นยุติแล้วนั้นเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ

(๒) คู่กรณีที่แท้จริงมิได้เข้ามาในกระบวนการพิจารณาทางปกครองหรือได้เข้ามาในกระบวนการพิจารณาครั้งก่อนแล้วแต่ถูกตัดโอกาสโดยไม่เป็นธรรมในการมีส่วนร่วมในกระบวนการพิจารณาทางปกครอง

(๓) เจ้าหน้าที่ไม่มีอำนาจที่จะทำคำสั่งทางปกครองในเรื่องนั้น

(๔) ถ้าคำสั่งทางปกครองได้ออกโดยอาศัยข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายใดและต่อมาข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายนั้นเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญในทางที่จะเป็นประโยชน์แก่คู่กรณี

การยื่นคำขอตามวรรคหนึ่ง (๑) (๒) หรือ (๓) ให้กระทำได้เฉพาะเมื่อคู่กรณีไม่อาจทราบถึงเหตุนั้นในการพิจารณาครั้งที่แล้วมาก่อนโดยไม่ใช้ความผิดของผู้ยื่น

การยื่นคำขอให้พิจารณาใหม่ต้องกระทำภายในเก้าสิบวันนับแต่ผู้ยื่นได้รู้ถึงเหตุซึ่งอาจขอให้พิจารณาใหม่ได้

มาตรา ๖๓/๗ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่มีคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงิน ถ้าถึงกำหนดแล้วไม่มีการชำระ โดยถูกต้องครบถ้วน ให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองมีหนังสือเตือนให้ผู้ยื่นชำระภายในระยะเวลาที่กำหนดแต่ต้องไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน ถ้าไม่มีการปฏิบัติตามคำเตือน เจ้าหน้าที่มีอำนาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ยื่นและขายทอดตลาดเพื่อชำระเงินให้ครบถ้วนได้

ในการใช้มาตรการบังคับทางปกครองตามวรรคหนึ่ง ให้แต่งตั้งเจ้าพนักงานบังคับทางปกครองเพื่อดำเนินการยึดหรืออายัดและขายทอดตลาดทรัพย์สินต่อไป เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งใช้มาตรการบังคับทางปกครองและการแต่งตั้งเจ้าพนักงานบังคับทางปกครอง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๖๓/๒๑ คำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้กระทำหรือละเว้นกระทำ ถ้าผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครองฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม เจ้าหน้าที่อาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) เจ้าหน้าที่เข้าดำเนินการด้วยตนเองหรือมอบหมายให้บุคคลอื่นกระทำการแทน โดยผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครองจะต้องชดใช้ค่าใช้จ่ายและเงินเพิ่มรายวันในอัตราร้อยละสิบห้าต่อปีของค่าใช้จ่ายดังกล่าวแก่หน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่นั้นสังกัด

(๒) ให้มีการชำระค่าปรับบังคับการตามจำนวนที่สมควรแก่เหตุแต่ต้องไม่เกินห้าหมื่นบาทต่อวัน

เจ้าหน้าที่ระดับใดมีอำนาจกำหนดค่าปรับบังคับการจำนวนเท่าใด สำหรับในกรณีใด ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่มีความจำเป็นที่จะต้องบังคับการโดยเร่งด่วนเพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำที่ขัดต่อกฎหมายที่มีโทษทางอาญาหรือมิให้เกิดความเสียหายต่อประโยชน์สาธารณะ เจ้าหน้าที่อาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยไม่ต้องออกคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้กระทำหรือละเว้นกระทำก่อนก็ได้ แต่ทั้งนี้ต้องกระทำโดยสมควรแก่เหตุและภายในขอบเขตอำนาจหน้าที่ของตน

● พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

“ข้อมูลข่าวสารของราชการ” หมายความว่า ข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลของหน่วยงานของรัฐ ไม่ว่าจะเป็ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของรัฐหรือข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเอกชน

“ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล” หมายความว่า ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของบุคคล เช่น การศึกษา ฐานะการเงิน ประวัติสุขภาพ ประวัติอาชญากรรม หรือประวัติการทำงาน บรรดาที่มีชื่อของผู้ยื่นหรือมีเลขหมายรหัส หรือสิ่งบอกลักษณะอื่นที่ทำให้รู้ตัวผู้ยื่นได้ เช่น ลายพิมพ์นิ้วมือ แผ่นบันทึกลักษณะเสียงของคนหรือรูปถ่าย และให้หมายความรวมถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของผู้ที่ถึงแก่กรรมแล้วด้วย

มาตรา ๑๓ ผู้ใดเห็นว่าหน่วยงานของรัฐไม่จัดพิมพ์ข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๗ หรือไม่จัดข้อมูลข่าวสารไว้ให้ประชาชนตรวจดูได้ตามมาตรา ๘ หรือไม่จัดหาข้อมูลข่าวสารให้แก่ตนตามมาตรา ๑๑ หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้า หรือเห็นว่าตนไม่ได้รับความสะดวกโดยไม่มีเหตุอันสมควร ผู้นั้นมีสิทธิร้องเรียนต่อคณะกรรมการ เว้นแต่เป็นเรื่องเกี่ยวกับการมีคำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๕ หรือคำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้านตามมาตรา ๑๗ หรือคำสั่งไม่แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามมาตรา ๒๕ ในกรณีที่มีการร้องเรียนต่อคณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับคำร้องเรียน ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นให้ขยายเวลาออกไปได้ แต่ต้องแสดงเหตุผลและรวมเวลาทั้งหมดแล้วต้องไม่เกินหกสิบวัน

มาตรา ๑๘ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐมีคำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารใดตามมาตรา ๑๔ หรือมาตรา ๑๕ หรือมีคำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้านของผู้มีประโยชน์ได้เสียตามมาตรา ๑๗ ผู้นั้นอาจอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งนั้น โดยยื่นคำอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการ

มาตรา ๑๔ ข้อมูลข่าวสารของราชการที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อสถาบันพระมหากษัตริย์จะเปิดเผยมิได้

มาตรา ๑๕ ข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผยก็ได้ โดยคำนึงถึงการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐ ประโยชน์สาธารณะ และประโยชน์ของเอกชนที่เกี่ยวข้องประกอบกัน

(๑) การเปิดเผยจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อความมั่นคงของประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หรือความมั่นคงในทางเศรษฐกิจหรือการคลังของประเทศ

(๒) การเปิดเผยจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพ หรือไม่อาจสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้ ไม่ว่าจะเกี่ยวกับการป้องกัน การป้องกัน การปราบปราม การทดสอบ การตรวจสอบ หรือการรู้แหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสารหรือไม่ก็ตาม

(๓) ความเห็นหรือคำแนะนำภายในหน่วยงานของรัฐในการดำเนินการเรื่องหนึ่งเรื่องใด แต่ทั้งนี้ ไม่รวมถึงรายงานทางวิชาการ รายงานข้อเท็จจริง หรือข้อมูลข่าวสารที่นำมาใช้ในการทำความเข้าใจหรือคำแนะนำภายในดังกล่าว

(๔) การเปิดเผยจะก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตหรือความปลอดภัยของบุคคลหนึ่งบุคคลใด

(๕) รายงานการแพทย์หรือข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลซึ่งการเปิดเผยจะเป็นการรุกร้าสิทธิส่วนบุคคลโดยไม่มีสมควร

(๖) ข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีกฎหมายคุ้มครองมิให้เปิดเผย หรือข้อมูลข่าวสารที่มีผู้ให้มาโดยไม่ประสงค์ให้ทางราชการนำไปเปิดเผยต่อผู้อื่น

(๗) กรณีอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

คำวินิจฉัยคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม ฯ ที่ สค ๓๗/๒๕๖๑ ข้อมูลข่าวสารตามอุทธรณ์ คือ บันทึกภาพกล้องวงจรปิดของนาย ข. ตั้งแต่วันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๖๐ ถึงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๐ เป็นข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามปกติของหน่วยงาน การเปิดเผยจะเป็นการเปิดโอกาสให้มีการตรวจสอบและแสดงให้เห็นถึงความโปร่งใสในการปฏิบัติราชการของหน่วยงานของรัฐ ประกอบกับข้อมูลข่าวสารดังกล่าวไม่มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผยได้ ตามมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ดังนั้น เมื่อพิจารณาถึงการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐ ประโยชน์สาธารณะและประโยชน์ของเอกชนที่เกี่ยวข้องประกอบกันแล้ว จึงเห็นสมควรเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวแก่ผู้อุทธรณ์ ส่วนบันทึกภาพกล้องวงจรปิดของนาย ข. ตั้งแต่เริ่มรับราชการจนถึงปัจจุบันนอกจากช่วงระยะเวลาวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๖๐ ถึงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๐ เมื่อสำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจรแจ้งว่าไม่มีข้อมูลข่าวสารรายการดังกล่าว จึงไม่อยู่ในอำนาจการพิจารณาของคณะกรรมการฯ คณะกรรมการฯ จึงไม่รับอุทธรณ์ส่วนนี้ไว้พิจารณา และหากผู้อุทธรณ์ไม่เชื่อว่าเป็นความจริงอาจใช้สิทธิร้องเรียนต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ตามมาตรา ๑๓ ประกอบมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

คำวินิจฉัยคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม ฯ ที่ สค ๑๘๔/๒๕๕๗ ข้อมูลข่าวสารตามอุทธรณ์ คือ เอกสารการลงชื่อการปฏิบัติราชการของข้าราชการและพนักงานราชการของสำนักพิธีการและเลขานุการ ตั้งแต่วันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๗ ถึงวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๗ เป็นข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการตามปกติของหน่วยงานของรัฐ ซึ่งไม่มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ที่หน่วยงานของรัฐจะปฏิเสธการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้จึงควรเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวให้ผู้อุทธรณ์ทราบได้

คำวินิจฉัยคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม ฯ ที่ สค ๑๘/๒๕๖๔ ข้อมูลข่าวสารตามอุทธรณ์มีจำนวน ๕ รายการ ดังนี้

ข้อมูลข่าวสารรายการที่ ๑ สำเนาภาพถ่ายเอกสารรายละเอียดข้อเท็จจริง ข้อกฎหมายพร้อมพยานหลักฐานทั้งหมดที่ใช้ในการพิจารณาในคราวประชุม ก.ค.ศ. หรือ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และร้องทุกข์ กรณีมีมติให้ยกอุทธรณ์ของผู้อุทธรณ์

ข้อมูลข่าวสารรายการที่ ๒ สำเนาภาพถ่ายเอกสารหนังสืออุทธรณ์ พร้อมเอกสารประกอบของผู้อุทธรณ์ ฉบับลงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

ข้อมูลข่าวสารรายการที่ ๓ สำเนาภาพถ่ายเอกสารหนังสืออุทธรณ์ พร้อมเอกสารประกอบของผู้อุทธรณ์ ฉบับลงวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๖๒

ข้อมูลข่าวสารรายการที่ ๔ สำเนาภาพถ่ายเอกสารหนังสืออุทธรณ์ พร้อมเอกสารประกอบของผู้อุทธรณ์ ฉบับลงวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๒

ข้อมูลข่าวสารรายการที่ ๕ สำเนาภาพถ่ายเอกสารหนังสืออุทธรณ์ พร้อมเอกสารประกอบของผู้อุทธรณ์ ฉบับลงวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๖๒

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ในเรื่องอุทธรณ์ทำนองเดียวกันนี้ ผู้อุทธรณ์ได้เคยมีหนังสือ ลงวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๖๔ ถึงสำนักงาน ก.ค.ศ. ขอข้อมูลข่าวสารทั้ง ๕ รายการ และได้เคยมีหนังสือ ลงวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๖๔ ถึง ประธานกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ขออุทธรณ์คำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของสำนักงาน ก.ค.ศ. ดังกล่าวมาแล้วครั้งหนึ่ง ซึ่งต่อมาคณะกรรมการวินิจฉัยฯ ได้มีคำวินิจฉัย ที่ สค ๑๕๗/๒๕๖๔ ลงวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๔ วินิจฉัยให้สำนักงาน ก.ค.ศ. เปิดเผยในส่วนของคุณข้อมูลข่าวสารรายการที่ ๑ ให้ผู้อุทธรณ์ทราบ โดยให้ปกปิดชื่อ นามสกุล อายุ สัญชาติ ศาสนา อาชีพ ตำแหน่ง สังกัด และหมายเลขโทรศัพท์ของพยานทุกคน รวมทั้งชื่อ นามสกุล และตำแหน่งของผู้ร้องเรียนกล่าวหาผู้อุทธรณ์ทุกคนเรียบร้อยแล้ว ส่วนข้อมูลข่าวสารรายการที่ ๒ ถึงรายการที่ ๕ ไม่มีประเด็นที่ต้องวินิจฉัย เนื่องจากสำนักงาน ก.ค.ศ. ได้เปิดเผยให้ผู้อุทธรณ์ทราบแล้ว ดังนั้น จึงเห็นควรให้ยุติการพิจารณาอุทธรณ์เรื่องนี้

คำวินิจฉัยคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม ฯ ที่ สค ๑๐๘/๒๕๕๙ ข้อมูลข่าวสารตามอุทธรณ์ ได้แก่ แบบแปลนภายนอกอาคารส่วนรอบโครงสร้างของอาคารซึ่งเป็นระยะร่น ความสูงของอาคาร รูปตัดของอาคารด้านตรง ด้านข้าง แผนผังที่ตั้งอาคารที่แสดงการเข้าออก จากอาคารสู่ถนนสาธารณะนั้น เป็นข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามปกติของหน่วยงานรัฐ เป็นข้อมูลข่าวสารที่เปิดเผยได้เพื่อความโปร่งใส ตรวจสอบได้ ประกอบกับอาคารชุดของผู้อุทธรณ์มีพื้นที่ติดต่อกับพื้นที่การก่อสร้างอาคารชุดดังกล่าว การเข้าออกอาคารจึงมีผลกระทบต่ออาคารชุดของผู้อุทธรณ์ ผู้อุทธรณ์จึงเป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยตรง ส่วนกรณีที่ผู้คัดค้านอ้างว่า การเปิดเผยอาจมีผลกระทบต่อการทำธุรกิจของผู้คัดค้าน หรือส่งผลกระทบต่อระบบการรักษาความปลอดภัย หรืออาจมีบุคคลอื่นนำไปคัดลอก เลียนแบบ ดัดแปลง หรือนำแบบแปลนดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ในทางการค้าโดยมิชอบนั้น คณะกรรมการฯ เห็นว่า การเปิดเผยเฉพาะแบบแปลนสามารถมองเห็นได้อยู่แล้ว โดยไม่ได้เปิดเผยแบบแปลนภายในอาคารจึงไม่มีผลกระทบต่อการทำธุรกิจของผู้คัดค้าน และไม่มีผลกระทบต่อการรักษาความปลอดภัย ทั้งนี้ หากบุคคลใดนำข้อมูลดังกล่าวไปทำซ้ำ ดัดแปลง หรือนำไปใช้ประโยชน์ในทางการค้าโดยมิชอบในลักษณะละเมิดงานอันมีลิขสิทธิ์ บุคคลนั้นก็ต้องรับผิดชอบตามที่กฎหมายบัญญัติ ดังนั้น การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามอุทธรณ์จึงไม่เป็นการรุกรานสิทธิส่วนบุคคลโดยไม่สมควรตามมาตรา ๑๕ (๕) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

คำวินิจฉัยคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม ฯ ที่ สค ๒๕๘/๒๕๕๘ ข้อมูลข่าวสารตามอุทธรณ์ คือ แบบแปลนก่อสร้างอาคารของนาย ข. ริมถนนสุวรรณศร ติดกับบ้านเลขที่ - หมู่ที่ ๘ ตำบล ห้วยขมิ้น ซึ่งแบบแปลนการก่อสร้างนั้นไม่ใช่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของบุคคล จึงไม่ใช่ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ แต่เป็นข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐในการใช้ประกอบการพิจารณาอนุมัติ อนุญาตให้บุคคลก่อสร้างอาคาร ประชาชนจึงอาจใช้สิทธิขอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการก่อสร้างอาคารซึ่งรวมถึงแบบแปลนการก่อสร้างอาคารเพื่อตรวจสอบความมั่นคงแข็งแรงและความปลอดภัยของอาคารได้ ซึ่งในกรณีนี้ผู้อุทธรณ์ต้องการตรวจสอบว่าอาคารดังกล่าวสร้างตรงกับแบบแปลนหรือไม่ หากอาคารนั้นสร้างไม่ตรงกับแบบแปลนที่ได้รับอนุญาตก็อาจเกิดอันตรายต่อบุคคลอื่นได้ เมื่อคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะและประโยชน์ของเอกชนที่เกี่ยวข้องประกอบกันแล้ว เห็นว่าการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามอุทธรณ์จะเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะมากกว่า จึงเห็นสมควรให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามอุทธรณ์

คำวินิจฉัยคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม ฯ ที่ สค ๑๙๖/๒๕๕๕ ข้อมูลข่าวสารตามอุทธรณ์ คือ ข้อเสนอของผู้เสนอราคาในการประกวดราคาโครงการจ้างพัฒนาและปรับปรุงระบบเครือข่ายสื่อสารและระบบดาวเทียมของกระทรวงมหาดไทย จำนวน ๒ บริษัท เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่ากระบวนการประกวดราคาโครงการดังกล่าวอยู่ระหว่างการดำเนินการซึ่งการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่ผู้อุทธรณ์มีคำขอจะมีผลกระทบต่อกระบวนการประกวดราคา ทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพ หรือไม่อาจสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้ ตามมาตรา ๑๕ (๒) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ดังนั้น เมื่อพิเคราะห์ถึงการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐ ประโยชน์สาธารณะ และประโยชน์ของเอกชนที่เกี่ยวข้องประกอบกันแล้ว จึงเห็นสมควรไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารแก่ผู้อุทธรณ์ในขณะนี้

คำวินิจฉัยคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม ฯ ที่ สค ๒๐๐/๒๕๕๗ ข้อมูลข่าวสารตามคำขอของผู้อุทธรณ์ เป็นข้อมูลข่าวสารของราชการที่เกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง ซึ่งขั้นตอนในการประกวดราคาได้ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว การเปิดเผยข้อมูลของผู้ที่ชนะการประกวดราคาจึงไม่ทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพหรือไม่อาจสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้ ตามมาตรา ๑๕ (๒) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ประกอบกับการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวจะแสดงให้เห็นถึงความถูกต้องโปร่งใสในการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างของโรงเรียนพิชัยว่าได้ดำเนินการถูกต้องเป็นไปตามระเบียบ กฎเกณฑ์ ตามที่กฎหมายกำหนดไว้หรือไม่ ดังนั้น เมื่อพิเคราะห์ถึงการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐ ประโยชน์สาธารณะและประโยชน์ของเอกชนที่เกี่ยวข้องประกอบกันแล้วจึงเห็นสมควรให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามคำขอให้ผู้อุทธรณ์ทราบได้ เว้นแต่ ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล เช่น เลขประจำตัวประชาชน สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของบุคคลอื่น เป็นต้น ซึ่งการเปิดเผยจะเป็นการรุกรานสิทธิส่วนบุคคลโดยไม่สมควร ตามมาตรา ๑๕ (๕) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ จึงเห็นสมควรให้ปกปิดเฉพาะข้อมูลข่าวสารในส่วนนี้

คำวินิจฉัยคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม ฯ ที่ สค ๓๙/๒๕๕๖ ข้อมูลข่าวสารตามอุทธรณ์ ได้แก่ แบบแจ้งรายการเพื่อเสียภาษีโรงเรือนและที่ดิน ประจำปีภาษี ๒๕๕๕ ทั้งแบบ ภ.ร.ด. ๒ และแบบ ภ.ร.ด. ๘ ของผู้ประกอบการห้องเช่าทุกรายในตำบลบ้านใหม่ ไม่มีลักษณะเป็นข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของบุคคล จึงไม่เป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามความหมายในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ แต่เป็นข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ของรัฐ แม้เจ้าของข้อมูลจะมีหนังสือคัดค้านการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารก็ไม่ตัดอำนาจของคณะกรรมการฯ ที่จะวินิจฉัย การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเก็บภาษีจะเปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ตรวจสอบความถูกต้อง ทั้งยังแสดงให้เห็นถึงความโปร่งใสในการปฏิบัติราชการของหน่วยงานของรัฐ จึงควรเปิดเผยให้ผู้อุทธรณ์ทราบได้

คำวินิจฉัยคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม ฯ ที่ สค ๑๑๐/๒๕๕๓ ข้อมูลข่าวสารตามอุทธรณ์ คือ กระดาษคำตอบและบัญชีคะแนนของเด็กชาย ภ. กระดาษคำตอบและบัญชีคะแนนของนักเรียนผู้ผ่านการสอบคัดเลือกเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหงประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ทั้งหมด เห็นว่าไม่ใช่ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล เพราะข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามพระราชบัญญัติ

ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ หมายถึง ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของบุคคล ได้แก่ การศึกษา ฐานะการเงิน ประวัติ สุขภาพ ประวัติอาชญากรรมหรือประวัติการทำงาน บรรดาที่มีชื่อของผู้นั้นหรือมีเลขหมาย รหัส หรือสิ่งบอกลักษณะอื่นที่ทำให้รู้ตัวผู้นั้นได้ แต่กระตาคำตอบข้อสอบคัดเลือกเข้าเรียนในสถานศึกษาของทางราชการเป็นเอกสารที่สถานศึกษาจัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้สมัครสอบคัดเลือกใช้ในการสอบเพื่อแสดงถึงภูมิความรู้และใช้เป็นเกณฑ์ชี้วัดความรู้ความสามารถของผู้เข้าสอบคัดเลือกแต่ละคนโดยนำกระตาคำตอบและบัญชีคะแนนของแต่ละคนไปพิจารณาเปรียบเทียบกันเพื่อสรรหาผู้ที่สามารถแสดงภูมิความรู้ได้ดีกว่าผู้อื่นเป็นผู้ผ่านการสอบคัดเลือกกรณีนี้เป็นการดำเนินการของหน่วยงานของรัฐในการคัดเลือกนักเรียนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ เมื่อการสอบคัดเลือกเสร็จสิ้นแล้ว การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวจึงไม่เป็นอุปสรรคต่อการสอบคัดเลือกเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ การเปิดเผยจะทำให้สามารถตรวจสอบได้ว่าการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐเป็นไปอย่างถูกต้องโปร่งใสหรือไม่ และทำให้ผู้อุทธรณ์มีความเชื่อมั่นต่อการทำงานของหน่วยงานของรัฐ ดังนั้น เมื่อพิจารณาถึงการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ ประโยชน์สาธารณะ และประโยชน์ของเอกชนที่เกี่ยวข้องประกอบกันแล้ว ข้อมูลข่าวสารที่ผู้อุทธรณ์ร้องขอจึงเป็นข้อมูลข่าวสารที่เปิดเผยให้ผู้อุทธรณ์ทราบได้

หนังสือคณะกรรมการตอบข้อหารือตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ ที่ นร ๐๑๐๘/๒๗๘๔
ตามหนังสือที่อ้างถึง เทศบาลเมืองทุ่งสง ขอหารือกรณีพันตำรวจเอก ก. ขอสำเนาข้อมูลข่าวสารของราชการ ดังนี้

๑. บัญชีเงินฝากธนาคารทุกบัญชี
๒. โฉนดที่ดินทุกแปลง
๓. สัญญาจัดซื้อจัดจ้างอสังหาริมทรัพย์ ปีงบประมาณ ๒๕๕๖ ถึงปัจจุบัน
๔. สัญญาเช่ารถยนต์ (เทศบาลเมืองทุ่งสงเป็นผู้เช่า) ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๒ - พ.ศ. ๒๕๖๒
๕. สัญญาเช่าอาคาร (เทศบาลเมืองทุ่งสงเป็นผู้เช่า) ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๒ - พ.ศ. ๒๕๖๒
๖. สัญญาเช่าที่ดิน (เทศบาลเมืองทุ่งสงเป็นผู้เช่า) ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๒ - พ.ศ. ๒๕๖๒
๗. สัญญาเงินกู้ (เทศบาลเมืองทุ่งสงเป็นผู้กู้) ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๖ - พ.ศ. ๒๕๖๒

คณะกรรมการตอบข้อหารือตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ ในคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการพิจารณาแล้วขอเรียน ดังนี้

๑. ข้อมูลข่าวสารตามข้อ ๑ คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเคยวินิจฉัยว่าเป็นข้อมูลข่าวสารในการปฏิบัติราชการตามปกติของหน่วยงานของรัฐ ไม่มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดที่หน่วยงานของรัฐอาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผยได้ตามมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ การเปิดเผยจะแสดงให้เห็นถึงความโปร่งใส ตรวจสอบได้ของหน่วยงานของรัฐ ดังนั้น ข้อมูลข่าวสารดังกล่าวจึงเป็นข้อมูลข่าวสารที่เปิดเผยได้

๒. ข้อมูลข่าวสารตามข้อ ๒ และข้อ ๗ เป็นข้อมูลข่าวสารที่ไม่มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดที่หน่วยงานของรัฐอาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผยได้ตามมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ การเปิดเผยจะเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องสามารถตรวจสอบความถูกต้อง และแสดงถึงความโปร่งใสในการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานรัฐ ดังนั้น ข้อมูลข่าวสารดังกล่าวจึงเป็นข้อมูลข่าวสารที่เปิดเผยได้

๓. ข้อมูลข่าวสารตามข้อ ๓ ถึงข้อ ๖ เป็นข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ และเป็นข้อมูลข่าวสารที่ต้องเปิดเผยตามมาตรา ๔๔ แห่ง

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ ดังนั้น ข้อมูลข่าวสารดังกล่าวจึงเป็นข้อมูลข่าวสารที่เปิดเผยได้

- **ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๓**

ข้อ ๖. ในกรณีที่งบประมาณรายจ่ายประจำปีออกใช้ไม่ทันปีงบประมาณใหม่ ให้ใช้งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณที่ล่วงแล้วไปพลางก่อน การเบิกจ่ายเงินโดยอาศัยงบประมาณรายจ่ายประจำปีที่ล่วงมาแล้วนั้นให้นำเงินงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมและที่ได้มีการโอนเพิ่มหรือโอนลดรวมเข้าไปด้วย โดยให้ถือเป็นยอดเงินสูงสุดจะพึงถือจ่ายได้และให้กระทำได้เฉพาะรายจ่ายในงบกลาง งบบุคลากร งบดำเนินงาน และงบเงินอุดหนุน ที่จ่ายจากเงินอุดหนุนที่ได้รับจากรัฐบาล เช่น ค่าอาหารกลางวัน

ข้อ ๑๔. รายจ่ายตามแผนงาน จำแนกเป็นสองลักษณะ คือ

(๑) รายจ่ายประจำ ประกอบด้วย

(ก) งบบุคลากร หมายถึง รายจ่ายที่กำหนดให้จ่ายเพื่อการบริหารงานบุคลากรท้องถิ่น ได้แก่ รายจ่ายที่จ่ายในลักษณะเงินเดือน ค่าจ้างประจำ และค่าจ้างชั่วคราว

(ข) งบดำเนินงาน หมายถึง รายจ่ายที่กำหนดให้จ่ายเพื่อการบริหารงานประจำ ได้แก่ รายจ่ายที่จ่ายในลักษณะค่าตอบแทน ค่าใช้สอย ค่าวัสดุ และค่าสาธารณูปโภค

(ค) งบเงินอุดหนุน หมายถึง เงินที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตั้งงบประมาณอุดหนุน ให้แก่หน่วยงานที่ขอรับเงินอุดหนุนเพื่อให้ดำเนินการตามภารกิจที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามกฎหมาย

(ง) งบรายจ่ายอื่น หมายถึง รายจ่ายที่ไม่เข้าลักษณะประเภทงบรายจ่ายใดงบรายจ่ายหนึ่งหรือรายจ่ายที่กำหนดให้ใช้จ่ายในงบรายจ่ายนี้

(๒) รายจ่ายเพื่อการลงทุน ได้แก่ งบลงทุน

ข้อ ๒๔. ในกรณีที่ผู้บริหารท้องถิ่นพิจารณาแล้วเห็นว่าไม่สามารถนำร่างงบประมาณรายจ่ายประจำปีเสนอต่อสภาท้องถิ่นได้ทันภายในวันที่ ๑๕ สิงหาคม ให้ผู้บริหารท้องถิ่นรายงานให้สภาท้องถิ่นทราบโดยอาจกำหนดระยะเวลาที่คาดหมายว่าจะเสนอร่างงบประมาณรายจ่ายประจำปีให้สภาท้องถิ่น เพื่อให้ความเห็นชอบด้วยก็ได้ แล้วให้ผู้บริหารท้องถิ่นรายงานให้ผู้กำกับดูแลทราบด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้ร่างงบประมาณรายจ่ายประจำปีสามารถใช้บังคับได้ทันในวันเริ่มต้นปีงบประมาณ

การโอนเงินงบประมาณ

ข้อ ๒๖. การโอนเงินงบประมาณรายจ่ายต่าง ๆ ให้เป็นอำนาจอนุมัติของผู้บริหารท้องถิ่น

ข้อ ๒๗. การโอนเงินงบประมาณรายจ่ายในงบลงทุน โดยการโอนเพิ่ม โอนลด ที่ทำให้ลักษณะ ปริมาณ คุณภาพเปลี่ยน หรือโอนไปตั้งจ่ายเป็นรายการใหม่ ให้เป็นอำนาจอนุมัติของสภาท้องถิ่น

ตัวอย่าง

๑. กรณี อปท. มีความประสงค์โอนลดงบประมาณรายจ่ายงบเงินอุดหนุน จำนวนเงิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท เพื่อไปตั้งจ่ายรายการใหม่ในงบดำเนินงานค่าใช้จ่ายประเภทค่าใช้จ่ายในการจัดฝึกอบรมจำนวนเงิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท กรณีดังกล่าวต้องดำเนินการตามระเบียบใด ข้อใด เป็นอำนาจอนุมัติของบุคคลใด

ตอบ ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณฯ ข้อ ๒๖ การโอนเงินงบประมาณรายจ่ายต่าง ๆ ให้เป็นอำนาจอนุมัติของผู้บริหารท้องถิ่น

๒. กรณี อปท. มีความประสงค์ โอนลดงบประมาณงบบุคลากรประเภทเงินเดือนข้าราชการ จำนวนเงิน ๕๐,๐๐๐ บาท เพื่อโอนไปเพิ่มงบดำเนินงาน ค่าสาธารณูปโภค ๕๐,๐๐๐ บาท กรณีดังกล่าวต้องดำเนินการตามระเบียบใด ข้อใด เป็นอำนาจอนุมัติของบุคคลใด

ตอบ ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณฯ ข้อ ๒๖ การโอนเงินงบประมาณรายจ่ายต่าง ๆ ให้เป็นอำนาจอนุมัติของผู้บริหารท้องถิ่น

๓. กรณี อปท. ตั้งงบประมาณค่าก่อสร้างถนน คสล. กว้าง ๕ เมตร ยาว ๑,๐๐๐ เมตร จำนวนเงิน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท ดำเนินการเบิกจ่ายเสร็จสิ้นแล้ว มีงบประมาณคงเหลือ ๒๐๐,๐๐๐ บาท ประสงค์ที่จะโอนงบประมาณคงเหลือ เพื่อไปโอนไปตั้งจ่ายรายการใหม่งบดำเนินงานประเภทค่าใช้จ่ายในการจ้างออกแบบก่อสร้างอาคาร กรณีดังกล่าว ต้องดำเนินการตามระเบียบใด ข้อใด เป็นอำนาจอนุมัติของบุคคลใด

ตอบ ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณฯ ข้อ ๒๖ การโอนเงินงบประมาณรายจ่ายต่าง ๆ ให้เป็นอำนาจอนุมัติของผู้บริหารท้องถิ่น

๔. กรณี อปท. ตั้งงบประมาณค่าก่อสร้างรั้วคอนกรีตบริเวณสำนักงาน ขนาดสูง ๓ เมตร ยาว ๓๐๐ เมตร จำนวนเงิน ๓๐๐,๐๐๐ บาท ก่อนดำเนินการ ได้คำนวณราคากลางพบว่า ราคาเหล็กสูงขึ้น มีความจำเป็นต้องขอโอนงบประมาณเพิ่ม จากงบดำเนินงานประเภทค่าวัสดุก่อสร้าง จำนวนเงิน ๕๐,๐๐๐ บาท กรณีดังกล่าว ต้องดำเนินการตามระเบียบใด ข้อใด เป็นอำนาจอนุมัติของบุคคลใด

ตอบ ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณฯ ข้อ ๒๖ การโอนเงินงบประมาณรายจ่ายต่าง ๆ ให้เป็นอำนาจอนุมัติของผู้บริหารท้องถิ่น

๕. กรณี อปท. ตั้งงบประมาณค่าก่อสร้างถนน คสล. กว้าง ๕ เมตร ยาว ๑,๐๐๐ เมตร จำนวนเงิน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท ก่อนดำเนินการพบว่าพื้นที่จริงถนนเส้นดังกล่าว มียาว ๑,๑๐๐ เมตร จึงมีความจำเป็นต้องโอนงบประมาณเพิ่มขึ้นจำนวนเงิน ๑๐๐,๐๐๐ โดยโอนจากงบดำเนินงาน ค่าวัสดุก่อสร้าง กรณีดังกล่าว ต้องดำเนินการตามระเบียบใด ข้อใด เป็นอำนาจอนุมัติของบุคคลใด

ตอบ ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณฯ ข้อ ๒๗ การโอนเงินงบประมาณรายจ่ายในงบลงทุน โดยการโอนเพิ่ม โอนลด ที่ทำให้ ลักษณะ ปริมาณ คุณภาพเปลี่ยน หรือโอนไปตั้งจ่ายเป็นรายการใหม่ ให้เป็นอำนาจอนุมัติของสภาท้องถิ่น

๖. กรณี อปท. ตั้งงบประมาณค่าก่อสร้างถนน คสล. กว้าง ๕ เมตร ยาว ๑,๐๐๐ เมตร จำนวนเงิน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท ดำเนินการเบิกจ่ายเสร็จสิ้นแล้ว มีงบประมาณคงเหลือ ๒๐๐,๐๐๐ บาท ประสงค์ที่จะโอนงบประมาณคงเหลือไปตั้งจ่ายรายการใหม่ค่าก่อสร้างรางระบายน้ำ กรณีดังกล่าว ต้องดำเนินการตามระเบียบใด ข้อใด เป็นอำนาจอนุมัติของบุคคลใด

ตอบ ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณฯ ข้อ ๒๗ การโอนเงินงบประมาณรายจ่ายในงบลงทุน โดยการโอนเพิ่ม โอนลด ที่ทำให้ ลักษณะ ปริมาณ คุณภาพเปลี่ยน หรือโอนไปตั้งจ่ายเป็นรายการใหม่ ให้เป็นอำนาจอนุมัติของสภาท้องถิ่น

๗. กรณี อปท. มีความประสงค์โอนตั้งรายการใหม่ประเภทค่าก่อสร้างรางระบายน้ำ จำนวนเงิน ๔๙๐,๐๐๐ บาท โดยโอนลดงบประมาณจากงบบุคลากรประเภทเงินเดือนข้าราชการ กรณีดังกล่าวต้องดำเนินการตามระเบียบใด ข้อใด เป็นอำนาจอนุมัติของบุคคลใด

ตอบ ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณฯ ข้อ ๒๗ การโอนเงินงบประมาณรายจ่ายในงบลงทุน โดยการโอนเพิ่ม โอนลด ที่ทำให้ ลักษณะ ปริมาณ คุณภาพเปลี่ยน หรือโอนไปตั้งจ่ายเป็นรายการใหม่ ให้เป็นอำนาจอนุมัติของสภาท้องถิ่น

๘. กรณี อปท. ตั้งงบประมาณค่าก่อสร้างรั้วคอนกรีตบริเวณสำนักงาน ขนาดสูง ๓ เมตร ยาว ๓๐๐ เมตร จำนวนเงิน ๓๐๐,๐๐๐ บาท ก่อนดำเนินการสำรวจพบว่าพื้นที่ก่อสร้างจริงมียาว ๓๒๐ เมตร มีความจำเป็นต้องขอโอนงบประมาณเพิ่ม จากงบดำเนินงานประเภทค่าวัสดุก่อสร้าง จำนวนเงิน ๕๐,๐๐๐ บาท กรณีดังกล่าว ต้องดำเนินการตามระเบียบใด ข้อใด เป็นอำนาจอนุมัติของบุคคลใด

ตอบ ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณฯ ข้อ ๒๗ การโอนเงินงบประมาณรายจ่ายในงบลงทุน โดยการโอนเพิ่ม โอนลด ที่ทำให้ ลักษณะ ปริมาณ คุณภาพเปลี่ยน หรือโอนไปตั้งจ่ายเป็นรายการใหม่ ให้เป็นอำนาจอนุมัติของสภาท้องถิ่น

๙. กรณี อปท. ตั้งงบประมาณหมวดครุภัณฑ์สำนักงาน เพื่อจัดซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์ จำนวน ๒ เครื่อง เครื่องละ ๓๒,๐๐๐ บาท จำนวนเงิน ๖๔,๐๐๐ บาท ก่อนดำเนินการ พบว่าเครื่องคอมพิวเตอร์ต้องตั้งอยู่ในหมวดครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์ กรณีดังกล่าวต้องดำเนินการอย่างไร ตามระเบียบใด ข้อใด เป็นอำนาจอนุมัติของบุคคลใด

ตอบ ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณฯ ข้อ ๒๗ การโอนเงินงบประมาณรายจ่ายในงบลงทุน โดยการโอนเพิ่ม โอนลด ที่ทำให้ ลักษณะ ปริมาณ คุณภาพเปลี่ยน หรือโอนไปตั้งจ่ายเป็นรายการใหม่ ให้เป็นอำนาจอนุมัติของสภาท้องถิ่น

การแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำชี้แจงงบประมาณ

การแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำชี้แจงประมาณการรายรับหรืองบประมาณรายจ่ายให้เป็นอำนาจอนุมัติของผู้บริหารท้องถิ่น

การแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำชี้แจงงบประมาณรายจ่ายในงบลงทุน ที่ทำให้ลักษณะ ปริมาณ คุณภาพเปลี่ยน หรือเปลี่ยนแปลงสถานที่ก่อสร้าง ให้เป็นอำนาจอนุมัติของสภาท้องถิ่น

การแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำชี้แจงงบประมาณรายการที่ได้กั้นเงินหรือขยายเวลาการเบิกจ่ายเงินไว้แล้ว จะกระทำได้อีกเมื่อได้รับอนุมัติจากผู้มีอำนาจให้กั้นเงิน หรือขยายเวลาการเบิกจ่ายเงิน

การแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำชี้แจงงบประมาณรายการที่ได้กั้หน้ผู้กั้พันไว้แล้วหากมิได้เพิ่มวงเงิน ให้เป็นอำนาจอนุมัติของผู้บริหารท้องถิ่น

ตัวอย่าง

๑๐. กรณี อปท.ได้ประมาณการรายรับประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๘ ประเภทภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง จำนวน ๑๑,๕๐๐,๐๐๐ บาท ภาษีป้าย ๗๕๐,๐๐๐ บาท มีความประสงค์จะแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำชี้แจงประมาณรายรับ ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง จำนวน ๑๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท ภาษีป้าย ๑,๒๕๐,๐๐๐ บาท กรณีดังกล่าว ต้องดำเนินการตามระเบียบใด ข้อใด เป็นอำนาจอนุมัติของบุคคลใด

ตอบ ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณฯ ข้อ ๒๘ การแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำชี้แจงประมาณการรายรับหรืองบประมาณรายจ่ายให้เป็นอำนาจอนุมัติของผู้บริหารท้องถิ่น

๑๑. กรณี อปท. ได้ตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๘ เพื่อจัดซื้อครุภัณฑ์ยานพาหนะและขนส่ง ประเภทรถพยาบาล (รถตู้) ปริมาตรกระบอกสูบไม่ต่ำกว่า ๒๔๐๐ ซีซี หรือกำลังเครื่องยนต์สูงสุดไม่ต่ำกว่า ๑๑๐ กิโลวัตต์ ตามราคาบัญชีมาตรฐานครุภัณฑ์ของสำนักงานงบประมาณ ฉบับเดือนธันวาคม ๒๕๖๖ จำนวนเงิน ๒,๕๐๐,๐๐๐ บาท เมื่อจะดำเนินการจัดซื้อ ปัจจุบันราคาบัญชีมาตรฐานครุภัณฑ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงเป็นราคาบัญชีมาตรฐานครุภัณฑ์ของสำนักงานงบประมาณ ฉบับเดือนธันวาคม ๒๕๖๗ ซึ่งมีราคาและคุณลักษณะคงเดิม หากมีความประสงค์จะแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำชี้แจงงบประมาณ ต้องดำเนินการตามระเบียบใด ข้อใด เป็นอำนาจอนุมัติของบุคคลใด

ตอบ ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณฯ ข้อ ๒๘ การแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำชี้แจงประมาณการรายรับหรืองบประมาณรายจ่ายให้เป็นอำนาจอนุมัติของผู้บริหารท้องถิ่น

๑๒. กรณี อปท.ตั้งงบประมาณค่าก่อสร้างถนน คสล. กว้าง ๕ เมตร ยาว ๑,๐๐๐ เมตร หนา ๐.๐๕ เมตร จำนวนเงิน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท ก่อนดำเนินการได้ตรวจสอบพบว่าถนนเส้นดังกล่าวมีความหนา ๐.๑๕ เมตร จำนวนเงินงบประมาณเท่าเดิม หากมีความประสงค์จะแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำชี้แจงงบประมาณ ต้องดำเนินการตามระเบียบใด ข้อใด เป็นอำนาจอนุมัติของบุคคลใด

ตอบ ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณฯ ข้อ ๒๙ การแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำชี้แจงงบประมาณรายจ่ายในงบลงทุน ที่ทำให้ลักษณะ ปริมาณ คุณภาพเปลี่ยน หรือเปลี่ยนแปลงสถานที่ก่อสร้าง ให้เป็นอำนาจอนุมัติของสภาท้องถิ่น

๑๓. ในปีงบประมาณ ๒๕๖๗ อปท. ตั้งงบประมาณก่อสร้างถนนแอสฟัลต์ติกคอนกรีต ขนาดกว้าง ๖ เมตร ยาว ๕๐๐ เมตร หนา ๐.๐๕ เมตร พร้อมติดตั้งเสาไฟนวัตกรรมการ จำนวน ๑๐ ต้น จำนวน ๒,๐๐๐,๐๐๐

บาท แต่ไม่สามารถก่อกั้นได้ทันภายในสิ้นปี จึงได้ขออนุมัติต่อสภาท้องถิ่นเพื่อกันเงินเพื่อไว้เบิกจ่ายในปีงบประมาณ ๒๕๖๘ ก่อนดำเนินการพบว่าถนนเส้นดังกล่าวพื้นที่จริงก่อสร้างได้เพียง ๔๕๐ เมตร ติดตั้งเสาไฟนวัตกรรมได้เพียง ๙ ต้น หากมีความประสงค์จะแก้ไขเปลี่ยนแปลงค่าชี้แจงงบประมาณ ต้องดำเนินการตามระเบียบใด ข้อใด เป็นอำนาจอนุมัติของบุคคลใด

ตอบ ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณฯ ข้อ ๓๐ การแก้ไขเปลี่ยนแปลงค่าชี้แจงงบประมาณรายการที่ได้กันเงินหรือขยายเวลา การเบิกจ่ายเงินไว้แล้ว จะกระทำต่อเมื่อได้รับอนุมัติจากผู้มีอำนาจให้กันเงิน หรือขยายเวลาการเบิกจ่ายเงิน กรณีนี้ สภาท้องถิ่นเป็นผู้อนุมัติให้กันเงิน จึงเป็นอำนาจของสภาท้องถิ่นเป็นผู้อนุมัติให้แก้ไข

๑๔. กรณี อปท.ตั้งงบประมาณค่าก่อสร้างถนน คสล. กว้าง ๕ เมตร ยาว ๑,๐๐๐ เมตร หนา ๐.๑๕ เมตร จำนวนเงิน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท ดำเนินการก่อกั้นผู้กั้นตามสัญญาวงเงิน ๙๐๐,๐๐๐ บาท ได้ตรวจสอบพบว่าถนนเส้นดังกล่าวพื้นที่จริง ก่อสร้างได้เพียง ๙๕๐ เมตร หากมีความประสงค์จะแก้ไขเปลี่ยนแปลงค่าชี้แจงงบประมาณ ต้องดำเนินการตามระเบียบใด ข้อใด เป็นอำนาจอนุมัติของบุคคลใด

ตอบ ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณฯ ข้อ ๓๑ การแก้ไขเปลี่ยนแปลงค่าชี้แจงงบประมาณรายการที่ได้ก่อกั้นผู้กั้นไว้แล้วหากมิได้เพิ่มวงเงินให้เป็นอำนาจอนุมัติของผู้บริหารท้องถิ่น

๑๕. กรณี อปท.ตั้งงบประมาณค่าก่อสร้างถนน คสล. กว้าง ๕ เมตร ยาว ๑,๐๐๐ เมตร หนา ๐.๑๕ เมตร จำนวนเงิน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท ดำเนินการก่อกั้นผู้กั้นตามสัญญาวงเงิน ๙๐๐,๐๐๐ บาท ได้ตรวจสอบพบว่าถนนเส้นดังกล่าวพื้นที่จริงยาว ๑,๐๕๐ เมตร ต้องคำนวณเงินเพิ่มให้ผู้รับจ้างจำนวนเงิน ๕๐,๐๐๐ บาท เป็นจำนวนเงินตามสัญญา ๙๕๐,๐๐๐ บาท หากมีความประสงค์จะแก้ไขเปลี่ยนแปลงค่าชี้แจงงบประมาณ ต้องดำเนินการตามระเบียบใด ข้อใด เป็นอำนาจอนุมัติของบุคคลใด

ตอบ ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณฯ ข้อ ๓๑ การแก้ไขเปลี่ยนแปลงค่าชี้แจงงบประมาณรายการที่ได้ก่อกั้นผู้กั้นไว้แล้วหากมิได้เพิ่มวงเงินให้เป็นอำนาจอนุมัติของผู้บริหารท้องถิ่น

๑๖. กรณี อปท. ตั้งงบประมาณค่าก่อสร้างถนน คสล. กว้าง ๕ เมตร ยาว ๑,๐๐๐ เมตร หนา ๐.๑๕ เมตร จำนวนเงิน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท ดำเนินการก่อกั้นผู้กั้นตามสัญญาวงเงิน ๙๐๐,๐๐๐ บาท ได้ตรวจสอบพบว่าถนนเส้นดังกล่าวพื้นที่จริงยาว ๑,๑๐๐ เมตร ต้องคิดเงินเพิ่มตามปริมาณให้ผู้รับจ้างจำนวนเงิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท เป็นจำนวนเงินตามสัญญา ๑,๑๐๐,๐๐๐ บาท กรณีดังกล่าว ต้องดำเนินการอย่างไร ตามระเบียบใด ข้อใด เป็นอำนาจอนุมัติของบุคคลใด

ตอบ ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณฯ ข้อ ๒๗ การโอนเงินงบประมาณรายการจ่ายในงบลงทุน โดยการโอนเพิ่ม โอนลด ที่ทำให้ ลักษณะ ปริมาณ คุณภาพเปลี่ยน หรือโอนไปตั้งจ่ายเป็นรายการใหม่ ให้เป็นอำนาจอนุมัติของสภาท้องถิ่น

- ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงินและการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๖

ข้อ ๓๙ การถอนเงินฝากธนาคารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแจ้งเงื่อนไขการส่งจ่ายต่อธนาคารโดยให้ผู้มีอำนาจลงนามส่งจ่ายเงินร่วมกันอย่างน้อย ๓ คน ในจำนวนนี้ให้มีผู้บริหารท้องถิ่นและปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นลงนามส่งจ่ายด้วยทุกครั้ง และให้ผู้บริหารท้องถิ่นมอบหมายให้ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้ดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าหัวหน้าหน่วยงานอีกหนึ่งคน ในกรณีที่ไม่มีผู้บริหารท้องถิ่นให้ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมอบหมายผู้ดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าหัวหน้าหน่วยงานเพิ่มอีกหนึ่งคน เป็นผู้มีอำนาจลงลายมือชื่อถอนเงินฝากร่วมกัน และเมื่อมีผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่นแล้ว ให้การมอบหมายดังกล่าวเป็นอันสิ้นสุดลง

การถอนเงินฝากของหน่วยงานที่มีงบประมาณเฉพาะการ หรือหน่วยงานย่อย ผู้บริหารท้องถิ่นอาจแต่งตั้งหัวหน้าหน่วยงานนั้น และพนักงานส่วนท้องถิ่นอีกหนึ่งคนเป็นผู้มีอำนาจลงลายมือชื่อร่วมกันถอนเงินฝากของหน่วยงานนั้น

ข้อ ๕๙ กรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ก่อกั้นผูกพันไว้ก่อนสิ้นปี โดยสั่งซื้อหรือสั่งจ้างหรือการเช่าทรัพย์สิน ถ้าเห็นว่าการเบิกเงินไปชำระหนี้ผูกพันไม่ทันสิ้นปี ให้ผู้บริหารท้องถิ่นอนุมัติให้กันเงินไว้เบิกจ่ายในปีถัดไปได้ตามข้อผูกพัน

ข้อ ๖๑ ในกรณีที่มีรายจ่ายค่าครุภัณฑ์ ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง ยังมีได้ก่อกั้นผูกพันแต่มีความจำเป็นต้องใช้จ่ายเงินนั้นต่อไปอีก ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรายงานขออนุมัติกันเงินต่อสภาท้องถิ่นได้อีกไม่เกินระยะเวลาหนึ่งปียังมีได้ดำเนินการก่อกั้นผูกพัน ให้ขออนุมัติขยายเวลาเบิกจ่ายเงินได้ไม่เกินอีกหนึ่งปีต่อสภาท้องถิ่น

เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาการกันเงินตามวรรคหนึ่ง หรือขยายเวลาเบิกจ่ายเงินตามวรรคสองแล้วหากยังไม่ได้ดำเนินการก่อกั้นผูกพัน หรือมีเงินเหลือจ่ายจากเงินดังกล่าว ให้เงินจำนวนนั้นเป็นอันพับไป

กรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ก่อกั้นผูกพันแล้วให้เบิกจ่ายได้ตามข้อผูกพันหากในภายหลังมีการบอกเลิกสัญญา ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการจัดหาผู้ขายหรือผู้รับจ้างรายใหม่ โดยนำเงินที่เหลือเป็นส่วนหนึ่งของการจัดหาผู้ขายหรือผู้รับจ้างรายใหม่ เพื่อดำเนินงานในส่วนที่เหลือได้

ตัวอย่าง

๑. เทศบาลตำบลสุขใจ ได้ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างวัสดุสำนักงาน โดยทำสัญญาซื้อขายเมื่อวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๘ จำนวน ๙๙,๐๐๐ บาท กำหนดส่งมอบ ๔๕ วัน เทศบาลฯ พิจารณาแล้วเห็นว่าไม่สามารถเบิกจ่ายเงินได้ทันสิ้นปีงบประมาณ ๒๕๖๘ จึงมีความจำเป็นต้องขอกันเงินไว้เพื่อเบิกจ่ายในปีงบประมาณ ๒๕๖๙ กรณีดังกล่าวบุคคลใดมีอำนาจอนุมัติให้กันเงิน

ตอบ ผู้บริหารท้องถิ่น ตามระเบียบฯ ข้อ ๕๙

๒. เทศบาลตำบลสุขใจ ได้ดำเนินการจัดซื้อครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์ โดยทำสัญญาซื้อขายเมื่อวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๘ จำนวน ๔๙๐,๐๐๐ บาท กำหนดส่งมอบ ๖๐ วัน เทศบาลฯ พิจารณาแล้วเห็นว่าไม่สามารถเบิกจ่ายเงินได้ทันสิ้นปีงบประมาณ ๒๕๖๘ จึงมีความจำเป็นต้องขอกันเงินไว้เพื่อเบิกจ่ายในปีงบประมาณ ๒๕๖๙ กรณีดังกล่าวบุคคลใดมีอำนาจอนุมัติให้กันเงิน

ตอบ ผู้บริหารท้องถิ่น ตามระเบียบฯ ข้อ ๕๙

๓. เทศบาลตำบลสุขใจ ได้รับอนุมัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗ เพื่อจัดซื้อครุภัณฑ์ยานพาหนะ รถบรรทุกน้ำ ขนาด ๖ ล้อ ความจุ ๖,๐๐๐ ลบ. จำนวนเงิน ๒,๕๐๐,๐๐๐ บาท ได้ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างตามขั้นตอนและได้ลงนามในสัญญาจ้างกับบริษัทผู้รับจ้างเมื่อวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๖๗ กำหนดส่งมอบ ๑๘๐ วัน เทศบาลฯ พิจารณาแล้วเห็นว่าไม่สามารถเบิกจ่ายเงินได้ทันสิ้นปีงบประมาณ ๒๕๖๗ จึงมีความจำเป็นต้องขอเงินไว้เพื่อเบิกจ่ายในปีงบประมาณ ๒๕๖๘ กรณีดังกล่าวบุคคลใดมีอำนาจอนุมัติให้เงิน

ตอบ ผู้บริหารท้องถิ่น ตามระเบียบฯ ข้อ ๕๙

๔. เทศบาลตำบลสุขใจ ได้รับอนุมัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗ เพื่อจัดซื้อครุภัณฑ์ยานพาหนะ รถบรรทุกน้ำ ขนาด ๖ ล้อ ความจุ ๖,๐๐๐ ลบ. จำนวนเงิน ๒,๕๐๐,๐๐๐ บาท ได้ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างตามขั้นตอนและได้ลงนามในสัญญาจ้างกับบริษัทผู้รับจ้างเมื่อวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๖๗ กำหนดส่งมอบ ๑๘๐ วัน เทศบาลฯ พิจารณาแล้วเห็นว่าไม่สามารถเบิกจ่ายเงินได้ทันสิ้นปีงบประมาณ ๒๕๖๗ ผู้บริหารท้องถิ่นจึงอนุมัติให้เงินไว้เพื่อเบิกจ่ายในปีงบประมาณ ๒๕๖๘ ต่อมาคู่สัญญายังไม่สามารถดำเนินการส่งมอบรถบรรทุกน้ำได้ตามกำหนดในสัญญา เทศบาลฯ พิจารณาแล้วเห็นว่าไม่สามารถเบิกจ่ายเงินได้ทันสิ้นปีงบประมาณ ๒๕๖๘ ในกรณีดังกล่าวต้องดำเนินการอย่างไร จึงจะสามารถนำเงินดังกล่าวไว้เบิกจ่ายในปีงบประมาณ ๒๕๖๙

ตอบ ไม่ต้องดำเนินการใด ๆ สามารถเบิกจ่ายได้ตามข้อผูกพัน

๕. เทศบาลตำบลสุขใจ ได้รับอนุมัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗ เพื่อจัดซื้อครุภัณฑ์ยานพาหนะ รถบรรทุกน้ำ ขนาด ๖ ล้อ ความจุ ๖,๐๐๐ ลบ. จำนวนเงิน ๒,๕๐๐,๐๐๐ บาท ได้ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างตามขั้นตอนและได้ลงนามในสัญญาจ้างกับบริษัทผู้รับจ้างเมื่อวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๖๗ กำหนดส่งมอบ ๑๘๐ วัน เทศบาลฯ พิจารณาแล้วเห็นว่าไม่สามารถเบิกจ่ายเงินได้ทันสิ้นปีงบประมาณ ๒๕๖๗ ผู้บริหารท้องถิ่นจึงอนุมัติให้เงินไว้เพื่อเบิกจ่ายในปีงบประมาณ ๒๕๖๘ แต่คู่สัญญาไม่สามารถดำเนินการส่งมอบรถบรรทุกน้ำได้ตามสัญญา และเทศบาลฯ บอกลเลิกสัญญาแล้ว เทศบาลฯ พิจารณาแล้วเห็นว่ามีความจำเป็นต้องจัดซื้อครุภัณฑ์รถบรรทุกน้ำเพื่อใช้ในการให้บริการสาธารณะกับประชาชนต่อไป จะนำเงินดังกล่าวจัดหาผู้ขายรายใหม่ได้หรือไม่

ตอบ กรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้กักเงินค่าครุภัณฑ์ ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้างตามวรรคหนึ่งไว้แล้ว หากในภายหลังมีการบอกลเลิกสัญญา ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการจัดหาผู้ขายหรือผู้รับจ้างรายใหม่โดยนำเงินที่เหลือเป็นส่วนหนึ่งของการจัดหาผู้ขายหรือผู้รับจ้างรายใหม่ เพื่อดำเนินงานในส่วนที่เหลือได้ ตามระเบียบฯ ข้อ ๕๙ วรรคสอง

๖. องค์การบริหารส่วนตำบลมีสุข ได้รับอนุมัติงบประมาณปี ๒๕๖๗ เพื่อดำเนินการก่อสร้างอาคารสำนักงาน จำนวนเงิน ๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท แต่องค์การบริหารส่วนตำบลมีสุขไม่สามารถดำเนินการก่อสร้างอาคารได้ทัน และมีความจำเป็นต้องใช้เงินต่อไปอีกในปีงบประมาณ ๒๕๖๘ ในกรณีดังกล่าวต้องดำเนินการอย่างไร

ตอบ ขออนุมัติกู้เงินต่อสภาท้องถิ่น ตามระเบียบฯ ข้อ ๖๑

๗. องค์การบริหารส่วนตำบลมีสุข ได้รับอนุมัติงบประมาณปี ๒๕๖๗ เพื่อดำเนินการก่อสร้างอาคารสำนักงาน จำนวนเงิน ๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท แต่องค์การบริหารส่วนตำบลมีสุขไม่สามารถดำเนินการก่อสร้างอาคารได้ทัน สภาท้องถิ่นจึงอนุมัติให้กู้เงินไปใช้ในปีงบประมาณ ๒๕๖๘ ข้อเท็จจริงปรากฏว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีสุขไม่สามารถดำเนินการก่อสร้างอาคารได้ทัน และมีความจำเป็นต้องใช้เงินต่อไปอีกในปีงบประมาณ ๒๕๖๙ ในกรณีดังกล่าวต้องดำเนินการอย่างไร

ตอบ ขออนุมัติสภาท้องถิ่นขยายเวลาเบิกจ่ายเงินได้อีกไม่เกินหนึ่งปี ตามระเบียบฯ ข้อ ๖๑ วรรคสอง

๘. องค์การบริหารส่วนตำบลมีสุข ได้รับอนุมัติงบประมาณปี ๒๕๖๗ เพื่อดำเนินการก่อสร้างอาคารสำนักงาน จำนวนเงิน ๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท แต่องค์การบริหารส่วนตำบลมีสุขไม่สามารถดำเนินการก่อสร้างอาคารได้ทัน สภาท้องถิ่นจึงอนุมัติให้กู้เงินไปใช้ในปีงบประมาณ ๒๕๖๘ ต่อมาองค์การบริหารส่วนตำบลมีสุขดำเนินการก่อสร้างอาคารแล้ว ในวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๘ แต่ไม่สามารถเบิกจ่ายเงินได้ทันสิ้นปีงบประมาณ ๒๕๖๘ ในกรณีดังกล่าวต้องดำเนินการอย่างไรเพื่อที่จะจ่ายค่าจ้างให้แก่ผู้รับจ้างได้ในปีงบประมาณ ๒๕๖๙

ตอบ ไม่ต้องดำเนินการใด ๆ สามารถเบิกจ่ายได้ตามข้อผูกพัน ตามระเบียบฯ ข้อ ๖๑ วรรคสาม

ข้อ ๖๒. รายจ่ายเงินเดือน ค่าจ้าง บำเหน็จ บำนาญ เงินประจำตำแหน่ง เงินเพิ่ม เงินช่วยเหลือและเงินอื่นในลักษณะเดียวกัน และค่าตอบแทนที่เรียกชื่ออย่างอื่น ที่มีระเบียบ กฎหมาย กำหนดให้จ่ายในลักษณะเดียวกัน รวมทั้งเงินประโยชน์ตอบแทนอื่น หากเบิกเงินไม่ทันสิ้นปีและมีความจำเป็นต้องใช้จ่ายเงินนั้นต่อไปอีก ให้ผู้บริหารท้องถิ่นอนุมัติให้กู้เงินได้ไม่เกิน ๖ เดือน เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาการกู้เงินตามวรรคหนึ่ง หากยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จ ให้ขอขยายเวลาการเบิกจ่ายเงินต่อสภาท้องถิ่นได้อีกไม่เกิน ๖ เดือน

เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาการกู้เงินตามวรรคหนึ่งหรือขยายเวลาเบิกจ่ายเงินตามวรรคสองแล้วหากยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จ หรือมีเงินเหลือจ่ายจากเงินดังกล่าว ให้เงินจำนวนนั้นเป็นอันพับไป

ข้อ ๖๓. การขอขยายเวลาเบิกจ่ายเงินตามหมวดนี้ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการก่อนสิ้นระยะเวลาที่ได้รับอนุมัติให้กู้เงิน

ข้อ ๙๓ การเบิกเงินเพื่อจ่ายเป็นเงินยืมให้แก่บุคคลใดในสังกัด ยืมเพื่อปฏิบัติราชการให้กระทำได้เฉพาะรายการ ดังต่อไปนี้

(๑) รายการค่าจ้างแรงงาน ซึ่งไม่มีกำหนดจ่ายเป็นงวดแน่นอนเป็นประจำ แต่จำเป็นต้องจ่ายให้แต่ละวันหรือแต่ละคราวเมื่อเสร็จงาน

(๒) รายการค่าตอบแทน เฉพาะค่าตอบแทนสำหรับบุคคลภายนอกที่ปฏิบัติงานให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และจำเป็นต้องจ่ายแต่ละวันหรือแต่ละคราวเมื่อสิ้นสุดการปฏิบัติงานค่าเบี้ยประชุม

(๓) รายการค่าใช้จ่ายหรือค่าวัสดุที่ไม่ต้องจัดซื้อจัดจ้าง เช่น ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม ค่าใช้จ่ายในการจัดงาน การจัดกิจกรรมสาธารณะ และการจัดการแข่งขันกีฬาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น ในกรณีเดินทางไปราชการเพื่อฝึกอบรมให้สามารถยืมเงินค่าลงทะเบียนและค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการในคราวเดียวกันได้

(๔) ค่าใช้จ่ายและค่าวัสดุที่มีวงเงินในการจัดซื้อจัดจ้างตามที่คณะกรรมการวินิจฉัยปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐกำหนด และยกเว้นไม่ต้องทำรายงานขอซื้อขอจ้าง

(๕) รายการค่าสาธารณูปโภค เฉพาะค่าบริการไปรษณีย์โทรเลข

(๖) รายการที่ตั้งงบประมาณไว้เพื่อจ่ายให้กับผู้มีสิทธิได้รับ เช่น เบี้ยยังชีพทุนการศึกษาการให้ความช่วยเหลือนักเรียน ค่าใช้จ่ายเพื่อช่วยเหลือประชาชนกรณีช่วยเป็นเงิน

ตัวอย่าง บัญชีรายการค่าใช้จ่ายโครงการประเพณีลอยกระทง ประจำปี ๒๕๖๘

๑. ค่าอาหารและเครื่องดื่มไม่มีแอลกอฮอล์ สำหรับประธาน ผู้ติดตาม แขกผู้มีเกียรติ และผู้มาร่วมประกอบกิจกรรมตามวัตถุประสงค์ของโครงการ	๓๐,๐๐๐ บาท
จำนวน ๒๐๐ คน อัตรา ๑๕๐ บาท	
๒. ค่ามหรสพ (ลีเก ดนตรี หมอลำ ภาพยนตร์ ฯลฯ)	๓๐,๐๐๐ บาท
๓. ค่าการแสดง (ค่าแต่งกาย ค่าวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการแสดง)	๓๐,๐๐๐ บาท
๔. ค่าตอบแทนการแสดง	๑๐,๐๐๐ บาท
๕. ค่าใช้จ่ายในการประชาสัมพันธ์งาน	๑๕,๐๐๐ บาท
๕.๑ ค่าป้ายประชาสัมพันธ์	(๑๐,๐๐๐)
๕.๒ ค่าสื่อสิ่งพิมพ์ประชาสัมพันธ์	(๕,๐๐๐)
๖. ค่าใช้จ่ายในการตกแต่งสถานที่ และจัดสถานที่	๑๖๙,๐๐๐ บาท
๖.๑ ค่าเช่าเต็นท์	(๙,๐๐๐)
๖.๒ ค่าจ้างตกแต่งสถานที่	(๕๐,๐๐๐)
๖.๓ ค่าวัสดุไฟฟ้า สถานที่จัดงาน	(๑๐๐,๐๐๐)
๖.๔ ค่าวัสดุอุปกรณ์อื่น ๆ ที่ใช้ในการจัดงาน	(๑๐,๐๐๐)
๗. ค่าตอบแทนกรรมการตัดสินการประกวด	๑๕,๐๐๐ บาท
๘. ค่าตอบแทนเจ้าหน้าที่ช่วยปฏิบัติงาน (อปพร.)	๑๒,๐๐๐ บาท
๙. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัย (กรณีขอความร่วมมือ ทหาร ตำรวจ)	๑๕,๐๐๐ บาท
๑๐. ค่าถ้วยรางวัล	๙,๐๐๐ บาท
๑๑. เงินรางวัลการประกวด	๔๐,๐๐๐ บาท

คำถาม รายการใดสามารถดำเนินการยืมเงินเพื่อปฏิบัติราชการได้ เป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่าย การฝากเงิน การเก็บรักษาเงินและการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๖ ข้อใด

ตอบ

ข้อ ๙๓ (๒)	รายการลำดับที่ ๔. ค่าตอบแทนการแสดง	๑๐,๐๐๐ บาท
	รายการลำดับที่ ๗. ค่าตอบแทนกรรมการตัดสินการประกวด	๑๕,๐๐๐ บาท
	รายการลำดับที่ ๘. ค่าตอบแทนเจ้าหน้าที่ช่วยปฏิบัติงาน (อปพร.)	๑๒,๐๐๐ บาท
	รายการลำดับที่ ๙. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัย (กรณีขอความร่วมมือ ทหาร ตำรวจ)	๑๕,๐๐๐ บาท
ข้อ ๙๓ (๓)	รายการลำดับที่ ๑. ค่าอาหารและเครื่องดื่มไม่มีแอลกอฮอล์	๓๐,๐๐๐ บาท
	รายการลำดับที่ ๑๑. เงินรางวัลการประกวด	๔๐,๐๐๐ บาท
ข้อ ๙๓ (๔)	รายการลำดับที่ ๕.๑ ค่าป้ายประชาสัมพันธ์	๑๐,๐๐๐ บาท
	รายการลำดับที่ ๕.๒ ค่าสื่อสิ่งพิมพ์ประชาสัมพันธ์	๕,๐๐๐ บาท
	รายการลำดับที่ ๖.๑ ค่าเช่าเต็นท์	๙,๐๐๐ บาท
	รายการลำดับที่ ๖.๔ ค่าวัสดุอุปกรณ์อื่นๆที่ใช้ในการจัดงาน	๑๐,๐๐๐ บาท
	รายการลำดับที่ ๑๐. ค่าถ้วยรางวัล	๙,๐๐๐ บาท

คำถาม รายการใดที่ต้องดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบพัสดุ

ตอบ

รายการลำดับที่ ๒. ค่ามหรสพ (ลิเก ดนตรี หมอลำ ภาพยนตร์ ฯลฯ)	๓๐,๐๐๐ บาท
รายการลำดับที่ ๓. ค่าการแสดง (ค่าแต่งกาย ค่าวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการแสดง)	๓๐,๐๐๐ บาท
รายการลำดับที่ ๖.๒ ค่าจ้างตกแต่งสถานที่	๕๐,๐๐๐ บาท
รายการลำดับที่ ๖.๓ ค่าวัสดุไฟฟ้า สถานที่จัดงาน	๑๐๐,๐๐๐ บาท

คำถาม ค่าพานพุ่มดอกไม้ พานพุ่มเงินพานพุ่มทอง ค่าพวงมาลา สำหรับวางอนุสาวรีย์ หรือกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติในวโรกาสต่างๆ จำนวนเงิน ๑๐,๐๐๐ บาท สามารถดำเนินการได้กรณีใด ตามระเบียบใด

ตอบ ดำเนินการได้ ๒ กรณี

กรณี ๑ ยืมเงิน ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่าย การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๖ ข้อ ๙๓ (๔)

กรณี ๒ ดำเนินการตาม พ.ร.บ. การจัดซื้อจัดจ้างฯ พ.ศ. ๒๕๖๐

คำถาม ค่าน้ำดื่มบริการประชาชน จำนวน ๕,๐๐๐ บาท สามารถดำเนินการได้กรณีใด ตามระเบียบใด

ตอบ ดำเนินการได้ ๒ กรณี

กรณี ๑ ยืมเงิน ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วย การรับเงิน การเบิกจ่าย การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๖ ข้อ ๙๓ (๔)

กรณี ๒ ดำเนินการตาม พ.ร.บ. การจัดซื้อจัดจ้างฯ พ.ศ. ๒๕๖๐

คำถาม ค่าอาหาร ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่มในการจัดประชุมประชาคมท้องถิ่น จำนวน ๒๐,๐๐๐ บาท สามารถดำเนินการได้กรณีใด ตามระเบียบใด

ตอบ ดำเนินการได้ ๒ กรณี

กรณี ๑ ยืมเงิน ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วย การรับเงิน การเบิกจ่าย การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๖ ข้อ ๙๓ (๓)

กรณี ๒ ดำเนินการเบิกจ่ายให้กับผู้ขาย/ผู้รับจ้าง ตาม ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วย การรับเงิน การเบิกจ่าย การฝากเงิน การเก็บรักษาเงินและการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๖

คำถาม การจ่ายเงินช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายเพื่อช่วยเหลือประชาชนฯ ๒๕๖๖ สามารถดำเนินการได้กรณีใด ตามระเบียบใด

ตอบ ดำเนินการได้ ๒ กรณี

กรณี ๑ ยืมเงิน ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วย การรับเงิน การเบิกจ่าย การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๖ ข้อ ๙๓ (๖)

กรณี ๒ ดำเนินการเบิกจ่ายให้กับผู้มีสิทธิ์ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วย การรับเงิน การเบิกจ่าย การฝากเงิน การเก็บรักษาเงินและการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๖

ข้อ ๙๗ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจใช้จ่ายเงินสะสมได้ โดยได้รับอนุมัติจากสภาท้องถิ่นภายใต้เงื่อนไขดังต่อไปนี้

(๑) ให้กระทำเฉพาะภารกิจซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นค่าครุภัณฑ์ ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง

(๒) ได้ส่งเงินสมทบกองทุนส่งเสริมกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภทตามระเบียบแล้ว

(๓) ให้กันเงินสะสมสำรองจ่ายเป็นค่าใช้จ่ายด้านบุคลากรไม่น้อยกว่า ๓ เดือนและกันไว้อีกร้อยละ ๑๕ ของงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายกรณีที่มีสาธารณภัยเกิดขึ้น เมื่อได้กันเงินสะสมสำรองจ่ายเป็นค่าใช้จ่ายด้านบุคลากรและค่าใช้จ่ายกรณีที่มีสาธารณภัยเกิดขึ้นแล้วองค์การบริหารส่วนจังหวัด และเทศบาลนครต้องมีเงินสะสมคงเหลือไม่ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท เทศบาลเมืองเทศบาลตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบลต้องมีเงินสะสมคงเหลือไม่ต่ำกว่า ๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท

(๔) เมื่อได้รับอนุมัติให้ใช้จ่ายเงินสะสมแล้ว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องดำเนินการก่องหนี่ผูกพัน ให้เสร็จสิ้นภายในระยะเวลาไม่เกิน ๑ ปีถัดไป หากไม่ดำเนินการภายในระยะเวลาที่กำหนดให้การใช้จ่ายเงินสะสมนั้นเป็นอันพับไป

กรณีที้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ก่องหนี่ผูกพันไว้แล้ว หากในภายหลังมีการบอกเลิกสัญญาให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการจัดหาผู้ขายหรือผู้รับจ้างรายใหม่ โดยนำเงินที่เหลือเป็นส่วนหนึ่งของการจัดหาผู้ขายหรือผู้รับจ้างรายใหม่ เพื่อดำเนินงานในส่วนที่เหลือได้

ทั้งนี้ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้จ่ายเงินสะสม โดยคำนึงถึงฐานะการเงินการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเสถียรภาพในระยะยาว

แนวทางการกั้นเงินสะสมตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๖

กรณีที ๑. ทม./ทต./อบต. มีงบประมาณรายจ่ายประจำปี ๓๐ ล้านบาท และมีเงินสะสมคงเหลือ ๑๕ ล้านบาท

๑. กั้นค่าใช้จ่ายด้านบุคลากร เดือนละ ๕๐๐,๐๐๐ บาท (๓ เดือน) = ๑,๕๐๐,๐๐๐ บาท

๒ กั้นค่าใช้จ่ายกรณีสาธารณภัย ๑๕% ของงบประมาณฯ = ๔,๕๐๐,๐๐๐ บาท

รวมกั้นเงินสะสมสำรองจ่าย ๑+๒ = ๖,๐๐๐,๐๐๐ บาท

ดังนั้น เงินสะสมที่สามารถใช้ได้ = ๑๕,๐๐๐,๐๐๐ - ๖,๐๐๐,๐๐๐ = ๙,๐๐๐,๐๐๐ บาท

กรณีที ๒. ทม./ทต./อบต. มีงบประมาณรายจ่ายประจำปี ๒๐ ล้านบาท และมีเงินสะสมคงเหลือ ๑๕ ล้านบาท

๑. กั้นค่าใช้จ่ายด้านบุคลากร เดือนละ ๒๐๐,๐๐๐ บาท (๓ เดือน) = ๖๐๐,๐๐๐ บาท

๒ กั้นค่าใช้จ่ายกรณีสาธารณภัย ๑๕% ของงบประมาณฯ = ๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท

๓. ต้องสำรองเพิ่มให้ได้ขั้นต่ำตามระเบียบ = ๑,๔๐๐,๐๐๐ บาท

รวมกั้นเงินสะสมสำรองจ่าย ๑+๒+๓ = ๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท

ดังนั้น เงินสะสมที่สามารถใช้ได้ = ๑๕,๐๐๐,๐๐๐ - ๕,๐๐๐,๐๐๐ = ๑๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท

กรณี ๓ อบจ/ทน. มีงบประมาณรายจ่ายประจำปี ๒๐๐ ล้านบาท และมีเงินสะสมคงเหลือ ๑๒๐ ล้านบาท

๑. กั้นค่าใช้จ่ายด้านบุคลากร เดือนละ ๗,๐๐๐,๐๐๐ บาท (๓ เดือน) = ๒๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท

๒ กั้นค่าใช้จ่ายสาธารณภัย ๑๕% ของงบประมาณฯ = ๓๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท

รวมกั้นเงินสะสมสำรองจ่าย ๑+๒ = ๕๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท

ดังนั้น เงินสะสมที่สามารถใช้ได้ = ๑๒๐,๐๐๐,๐๐๐ - ๕๑,๐๐๐,๐๐๐ = ๖๙,๐๐๐,๐๐๐ บาท

กรณี ๔ อบจ/ทน. มีงบประมาณรายจ่ายประจำปี ๕๐ ล้านบาท และมีเงินสะสมคงเหลือ ๕๐ ล้านบาท

๑. กั้นค่าใช้จ่ายด้านบุคลากร เดือนละ ๕๐๐,๐๐๐ บาท (๓ เดือน) = ๑,๕๐๐,๐๐๐ บาท

๒ กั้นค่าใช้จ่ายสาธารณภัย ๑๕% ของงบประมาณฯ = ๗,๕๐๐,๐๐๐ บาท

๓. ต้องสำรองเพิ่มให้ได้ขั้นต่ำตามระเบียบ = ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท

รวมกั้นเงินสะสมสำรองจ่าย ๑+๒+๓ = ๑๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท

ดังนั้น เงินสะสมที่สามารถใช้ได้ = ๕๐,๐๐๐,๐๐๐ - ๑๐,๐๐๐,๐๐๐ = ๔๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท

- พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐

มาตรา ๔ “ราคากลาง” หมายความว่า ราคาเพื่อใช้เป็นฐานสำหรับเปรียบเทียบราคาที่ยื่นข้อเสนอได้ยื่นเสนอไว้ซึ่งสามารถจัดซื้อจัดจ้างได้จริงตามลำดับ ดังต่อไปนี้

- (๑) ราคาที่ได้มาจากการคำนวณตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการราคากลางกำหนด
- (๒) ราคาที่ได้มาจากฐานข้อมูลราคาอ้างอิงของพัสดุที่กรมบัญชีกลางจัดทำ
- (๓) ราคามาตรฐานที่สำนักงบประมาณหรือหน่วยงานกลางอื่นกำหนด
- (๔) ราคาที่ได้มาจากการสืบราคาจากท้องตลาด
- (๕) ราคาที่เคยซื้อหรือจ้างครั้งล่าสุดภายในระยะเวลาสองปีงบประมาณ
- (๖) ราคาอื่นใดตามหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือแนวทางปฏิบัติของหน่วยงานของรัฐนั้น ๆ

ในกรณีที่มีราคาตาม (๑) ให้ใช้ราคาตาม (๑) ก่อน ในกรณีที่ไม่มีราคาตาม (๑) แต่มีราคาตาม (๒) หรือ (๓) ให้ใช้ราคาตาม (๒) หรือ (๓) ก่อน โดยจะใช้ราคาใดตาม (๒) หรือ (๓) ให้คำนึงถึงประโยชน์ของหน่วยงานของรัฐเป็นสำคัญ ในกรณีที่ไม่มีราคาตาม (๑) (๒) และ (๓) ให้ใช้ราคาตาม (๔) (๕) หรือ (๖) โดยจะใช้ราคาใดตาม (๔) (๕) หรือ (๖) ให้คำนึงถึงประโยชน์ของหน่วยงานของรัฐเป็นสำคัญ

หากปรากฏว่าไม่มีราคากลางตาม (๑)-(๕) แล้ว หน่วยงานของรัฐย่อมสามารถพิจารณากำหนดราคากลางตาม (๖) ได้ (หนังสือตอบข้อหารือที่ กค (กวจ) ๐๔๐๕.๒/๐๔๖๗๐๓)

หนังสือตอบข้อหารือที่ กค (กวจ) ๐๔๐๕.๒/๐๔๖๗๐๓ สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความประสงค์จะแลกเปลี่ยนรถยนต์ ARRIEL ๑B เป็น ๑D๑ สำหรับเฮลิคอปเตอร์ หมายเลขทรัพยากร ๑๑๑๐ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๑ กรณีดังกล่าวเป็นการดำเนินการที่อยู่ในค่านियาม “การจัดซื้อจัดจ้าง” ดังนั้น ก่อนการดำเนินการแลกเปลี่ยน สำนักงานปลัดฯ จะต้องจัดทำราคากลางตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในนิยาม “ราคากลาง” ตามนัยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติฯ หากข้อเท็จจริงปรากฏว่าไม่มีราคากลางตาม (๑)-(๕) แล้ว สำนักงานปลัดฯ ย่อมสามารถพิจารณากำหนดราคากลางตาม (๖) ได้

ผู้กำหนดราคากลาง

๑) ในการซื้อหรือจ้างที่มีใช้การจ้างก่อสร้าง ผู้ทำหน้าที่กำหนดราคากลาง ได้แก่ เจ้าหน้าที่พัสดุ (ระเบียบกระทรวงการคลังฯ ข้อ ๒๒ วรรคหนึ่ง (๓)) เว้นแต่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐจะแต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดราคากลางไว้โดยเฉพาะ

๒) ในการจ้างก่อสร้าง ตามประกาศคณะกรรมการราคากลางและขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการเรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการกำหนดราคากลางงานก่อสร้าง ลงวันที่ ๑๙ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งให้ใช้หลักเกณฑ์การคำนวณราคากลางงานก่อสร้างตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๕๕ และที่ปรับปรุงเพิ่มเติมตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๙ เป็นหลักเกณฑ์และวิธีการกำหนดราคากลางงานก่อสร้าง เมื่อพิจารณา

แนวทางวิธีปฏิบัติและรายละเอียดประกอบการคำนวณราคากลางงานก่อสร้างตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๕๕ ในข้อ ๑๗ กำหนดว่า

“ในการจ้างก่อสร้างแต่ละครั้ง ให้หัวหน้าส่วนราชการตามระเบียบว่าด้วยการพัสดุหรือระเบียบที่เกี่ยวข้อง แต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดราคากลาง โดยให้มีองค์ประกอบ ประกอบด้วยประธาน ซึ่งเป็นข้าราชการหรือเทียบเท่า โดยคำนึงถึงลักษณะงาน หน้าที่ และความรับผิดชอบของผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นสำคัญ ๑ คน และให้มีกรรมการอย่างน้อย ๒ คน กรรมการควรแต่งตั้งจากข้าราชการหรือเทียบเท่าโดยคำนึงถึงลักษณะงาน หน้าที่ และความรับผิดชอบของผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นสำคัญ และควรมีผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับการประมาณราคาร่วมเป็นกรรมการด้วย”

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๘๓/๒๕๕๘ ความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่พัสดุ ในกรณีที่คณะกรรมการกำหนดราคากลาง ได้กำหนดราคากลางสูงกว่าความเป็นจริง แต่เจ้าหน้าที่พัสดุไม่ตรวจสอบหรือตรวจสอบแล้วไม่ทักท้วง ถือได้ว่าการทำความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ต้องรับผิดตามมาตรา ๑๐ ประกอบกับมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ แม้เจ้าหน้าที่พัสดุนั้นจะเป็นเพียงข้าราชการบรรจุใหม่และยังไม่ผ่านการทดลองงาน ก็ให้นำเป็นข้ออ้างเพื่อปฏิเสธให้พ้นจากความรับผิดไม่ได้ แต่อย่างไรก็ดี ศาลอาจนำเหตุดังกล่าวมาพิจารณาเพื่อกำหนดค่าสินไหมทดแทนโดยคำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมได้

มาตรา ๘ การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุของหน่วยงานของรัฐต้องก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่หน่วยงานของรัฐ และต้องสอดคล้องกับหลักการ ดังต่อไปนี้

(๑) คุ่มค่า โดยพัสดุที่จัดซื้อจัดจ้างต้องมีคุณภาพหรือคุณลักษณะที่ตอบสนองวัตถุประสงค์ในการใช้งานของหน่วยงานของรัฐ มีราคาที่เหมาะสม และมีแผนการบริหารพัสดุที่เหมาะสมและชัดเจน

(๒) โปร่งใส โดยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุต้องกระทำโดยเปิดเผย เปิดโอกาสให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม มีการปฏิบัติต่อผู้ประกอบการทุกรายโดยเท่าเทียมกัน มีระยะเวลาที่เหมาะสมและเพียงพอต่อการยื่นข้อเสนอ มีหลักฐานการดำเนินงานชัดเจน และมีการเปิดเผยข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุในทุกขั้นตอน

(๓) มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยต้องมีการวางแผนการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุล่วงหน้า เพื่อให้การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุเป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีกำหนดเวลาที่เหมาะสม โดยมีการประเมินและเปิดเผยผลสัมฤทธิ์ของการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ

(๔) ตรวจสอบได้ โดยมีการเก็บข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุอย่างเป็นระบบเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบ

ให้หน่วยงานของรัฐใช้หลักการตามวรรคหนึ่งเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ หากการจัดซื้อจัดจ้างไม่เป็นไปตามหลักการดังกล่าว แต่ไม่มีผลต่อการจัดซื้อจัดจ้างอย่างมีนัยสำคัญหรือเกิดจากกรณีเร่งด่วน หรือมีเหตุผลหรือความจำเป็นอื่น การจัดซื้อจัดจ้างนั้นย่อมไม่เสียไป

ให้ใช้หลักการตามวรรคหนึ่งเป็นแนวทางในการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการนโยบาย
คณะกรรมการวินิจฉัย คณะกรรมการราคากลาง คณะกรรมการ ค.ป.ท. และคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ โดย
อนุโลม

มาตรา ๕๖ การจัดซื้อจัดจ้างพัสดุ ให้หน่วยงานของรัฐเลือกใช้วิธีประกาศเชิญชวนทั่วไปก่อน เว้นแต่

(๑) กรณีดังต่อไปนี้ ให้ใช้วิธีคัดเลือก

(ก) ใช้วิธีประกาศเชิญชวนทั่วไปแล้ว แต่ไม่มีผู้ยื่นข้อเสนอ หรือข้อเสนอที่ไม่ได้รับการคัดเลือก

(ข) พัส্তুที่ต้องการจัดซื้อจัดจ้างมีคุณลักษณะเฉพาะเป็นพิเศษหรือซับซ้อนหรือต้องผลิต จำหน่าย
ก่อสร้าง หรือให้บริการโดยผู้ประกอบการที่มีฝีมือโดยเฉพาะ หรือมีความชำนาญเป็นพิเศษ หรือมีทักษะสูง และ
ผู้ประกอบการนั้นมีจำนวนจำกัด

(ค) มีความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องใช้พัสดุนั้นอันเนื่องมาจากเกิดเหตุการณ์ที่ไม่อาจคาดหมายได้ ซึ่ง
หากใช้วิธีประกาศเชิญชวนทั่วไปจะทำให้ไม่ทันต่อความต้องการใช้พัสดุ

(ง) เป็นพัสดุที่มีลักษณะของการทำงาน หรือมีข้อจำกัดทางเทคนิคที่จำเป็นต้องระบุข้อกำหนดเป็นการ
เฉพาะ

(จ) เป็นพัสดุที่จำเป็นต้องซื้อโดยตรงจากต่างประเทศ หรือดำเนินการโดยผ่านองค์การระหว่าง
ประเทศ

(ฉ) เป็นพัสดุที่ใช้ในราชการลับ หรือเป็นงานที่ต้องปกปิดเป็นความลับของหน่วยงานของรัฐหรือที่
เกี่ยวกับความมั่นคงของประเทศ

(ช) เป็นงานจ้างซ่อมพัสดุที่จำเป็นต้องถอดตรวจ ให้ทราบความชำรุดเสียหายเสียก่อนจึงจะ
ประมาณค่าซ่อมได้ เช่น งานจ้างซ่อมเครื่องจักร เครื่องมือกล เครื่องยนต์ เครื่องไฟฟ้า หรือเครื่องอิเล็กทรอนิกส์

(ซ) กรณีอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๒) กรณีดังต่อไปนี้ ให้ใช้วิธีเฉพาะเจาะจง

(ก) ใช้ทั้งวิธีประกาศเชิญชวนทั่วไปและวิธีคัดเลือก หรือใช้วิธีคัดเลือกแล้ว แต่ไม่มีผู้ยื่นข้อเสนอ
หรือข้อเสนอที่ไม่ได้รับการคัดเลือก

(ข) การจัดซื้อจัดจ้างพัสดุที่มีการผลิต จำหน่าย ก่อสร้าง หรือให้บริการทั่วไป และมีวงเงินในการ
จัดซื้อจัดจ้างครั้งหนึ่งไม่เกินวงเงินตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(ค) การจัดซื้อจัดจ้างพัสดุที่มีผู้ประกอบการซึ่งมีคุณสมบัติโดยตรงเพียงรายเดียว หรือการจัดซื้อจัด
จ้างพัสดุจากผู้ประกอบการซึ่งเป็นตัวแทนจำหน่ายหรือตัวแทนผู้ให้บริการโดยชอบด้วยกฎหมายเพียงรายเดียวใน
ประเทศไทยและไม่มีพัสดุอื่นที่จะใช้ทดแทนได้

(ง) มีความจำเป็นต้องใช้พัสดุนั้นโดยฉุกเฉิน เนื่องจากเกิดอุบัติเหตุหรือภัยธรรมชาติ หรือเกิด
โรคติดต่ออันตรายตามกฎหมายว่าด้วยโรคติดต่อ และการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีประกาศเชิญชวนทั่วไปหรือวิธีคัดเลือก
อาจก่อให้เกิดความล่าช้าและอาจทำให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง

(จ) พัส্তুที่จะทำการจัดซื้อจัดจ้างเป็นพัสดุที่เกี่ยวข้องกับพัสดุที่ได้ทำการจัดซื้อจัดจ้างไว้ก่อนแล้ว
และมีความจำเป็นต้องทำการจัดซื้อจัดจ้างเพิ่มเติมเพื่อความสมบูรณ์หรือต่อเนื่องในการใช้พัสดุนั้น โดยมูลค่าของ
พัสดุที่ทำการจัดซื้อจัดจ้างเพิ่มเติมจะต้องไม่สูงกว่าพัสดุที่ได้ทำการจัดซื้อจัดจ้างไว้ก่อนแล้ว

(ฉ) เป็นพัสดุที่จะขายทอดตลาดโดยหน่วยงานของรัฐ องค์การระหว่างประเทศ หรือหน่วยงานของต่างประเทศ

(ซ) เป็นพัสดุที่เป็นที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างซึ่งจำเป็นต้องซื้อเฉพาะแห่ง

(ฅ) กรณีอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

การคำนวณค่าปรับ

ข้อ ๑๖๒ วรรคหนึ่ง การทำสัญญาหรือข้อตกลงเป็นหนังสือ นอกจากการจ้างที่ปรึกษาให้กำหนดค่าปรับเป็นรายวันในอัตราตายตัวระหว่างร้อยละ ๐.๐๑ - ๐.๒๐ ของราคาพัสดุที่ยังไม่ได้รับมอบ เว้นแต่ การจ้างซึ่งต้องการผลสำเร็จของงานทั้งหมดพร้อมกัน ให้กำหนดค่าปรับเป็นรายวันเป็นจำนวนเงินตายตัวในอัตราร้อยละ ๐.๐๑ - ๐.๑๐ ของราคางานจ้างนั้น แต่จะต้องไม่ต่ำกว่าวันละ ๑๐๐ บาท สำหรับงานก่อสร้างสาธารณูปโภคที่มีผลกระทบต่อการจราจร ให้กำหนดค่าปรับเป็นรายวันในอัตราร้อยละ ๐.๒๕ ของราคางานจ้างนั้น แต่อาจจะกำหนดขั้นสูงสุดของการปรับก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด

ในการทำสัญญาจ้างที่ปรึกษา หากหน่วยงานของรัฐเห็นว่า ถ้าไม่กำหนดค่าปรับไว้ในสัญญาจะเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐ ให้หน่วยงานของรัฐผู้จัดทำสัญญากำหนดค่าปรับไว้ในสัญญาเป็นรายวันในอัตราหรือจำนวนเงินตายตัว ในอัตราร้อยละ ๐.๐๑ - ๐.๑๐ ของราคางานจ้างนั้น

ตัวอย่างที่ ๑

วันลงนามในสัญญา	= ๑ มีนาคม
วันครบกำหนดส่งมอบ	= ๓๑ กรกฎาคม (วันทำการ)
วันส่งมอบงาน	= ๒๐ สิงหาคม
วันที่คณะกรรมการตรวจรับเรียบร้อย	= ๒๘ สิงหาคม
คำถาม คิดค่าปรับได้กี่วัน รวมเป็นเงินเท่าใด	
ตอบ	คิดค่าปรับ = ตั้งแต่วันที่ ๑ - ๒๐ สิงหาคม จำนวน ๒๐ วัน = ๐.๑๐ % X ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท X ๒๐ วัน = ๔๐,๐๐๐ บาท

ตัวอย่างที่ ๒

วันลงนามในสัญญา	= ๑ มีนาคม
วันครบกำหนดส่งมอบ	= ๓๑ กรกฎาคม (วันเสาร์)
วันส่งมอบงาน	= ๒๐ สิงหาคม
วันที่คณะกรรมการตรวจรับเรียบร้อย	= ๒๘ สิงหาคม
คำถาม คิดค่าปรับได้กี่วัน รวมเป็นเงินเท่าใด	
คำตอบ	วันครบกำหนดส่งมอบ = ๒ สิงหาคม คิดค่าปรับ = ตั้งแต่วันที่ ๓ - ๒๐ สิงหาคม จำนวน ๑๘ วัน = ๐.๑๐ % X ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท X ๑๘ วัน = ๓๖,๐๐๐ บาท

ตัวอย่างที่ ๓

วันลงนามในสัญญา	= ๑ มีนาคม
วันครบกำหนดส่งมอบ	= ๓๑ กรกฎาคม (วันทำการ)
วันส่งมอบงาน (ครั้งที่ ๑)	= ๒๐ สิงหาคม
วันที่คณะกรรมการตรวจรับไม่ผ่าน	= ๒๘ สิงหาคม
วันแจ้งผลแก้ไขครั้งที่ ๑	= ๓๑ สิงหาคม
วันส่งมอบงาน (ครั้งที่ ๒)	= ๑๐ กันยายน
วันที่คณะกรรมการตรวจรับเรียบร้อย	= ๑๕ กันยายน

คำถาม คิดค่าปรับได้กี่วัน รวมเป็นเงินเท่าใด

คำตอบ คิดค่าปรับ = ตั้งแต่วันที่ ๑ สิงหาคม - ๑๐ กันยายน จำนวน ๔๑ วัน
 หัก ระยะเวลาที่ส่งงานนับตั้งแต่ครั้งที่ ๑ จนถึงวันแจ้งผลการแก้ไขครั้งที่ ๑ คือ วันที่ ๒๑ - ๓๑ สิงหาคม เป็นระยะเวลา ๑๑ วัน จำนวนวันที่คิดค่าปรับ ๔๑ - ๑๑ วัน = ๓๐ วัน
 $= ๐.๑๐ \% \times ๒,๐๐๐,๐๐๐ \text{ บาท} \times ๓๐ \text{ วัน} = ๖๐,๐๐๐ \text{ บาท}$

ตัวอย่างที่ ๔

วันลงนามในสัญญา	= ๑ มีนาคม
วันครบกำหนดส่งมอบ	= ๓๑ กรกฎาคม (วันเสาร์)
วันส่งมอบงาน (ครั้งที่ ๑)	= ๒๐ สิงหาคม
วันที่คณะกรรมการตรวจรับไม่ผ่าน	= ๒๘ สิงหาคม
วันแจ้งผลแก้ไขครั้งที่ ๑	= ๓๑ สิงหาคม
วันส่งมอบงาน (ครั้งที่ ๒)	= ๑๐ กันยายน
วันที่คณะกรรมการตรวจรับเรียบร้อย	= ๑๕ กันยายน

คำถาม คิดค่าปรับได้กี่วัน รวมเป็นเงินเท่าใด

คำตอบ วันครบกำหนดส่งมอบ = ๒ สิงหาคม
 คิดค่าปรับ = ตั้งแต่วันที่ ๓ สิงหาคม - ๑๐ กันยายน จำนวน ๓๙ วัน
 หัก ระยะเวลาที่ส่งงานนับตั้งแต่ครั้งที่ ๑ จนถึงวันแจ้งผลการแก้ไขครั้งที่ ๑ คือ วันที่ ๒๑ ถึง ๓๑ สิงหาคม เป็นระยะเวลา ๑๑ วัน จำนวนวันที่คิดค่าปรับ ๓๙ - ๑๑ วัน = ๒๘ วัน
 $= ๐.๑๐ \% \times ๒,๐๐๐,๐๐๐ \text{ บาท} \times ๒๘ \text{ วัน} = ๕๖,๐๐๐ \text{ บาท}$

ตัวอย่างที่ ๕

วันลงนามในสัญญา	= ๑ มีนาคม
วันครบกำหนดส่งมอบ	= ๓๑ กรกฎาคม (วันศุกร์)
วันส่งมอบงาน (ครั้งที่ ๑)	= ๒๕ กรกฎาคม
วันที่คณะกรรมการตรวจรับไม่ผ่าน	= ๓ สิงหาคม
วันแจ้งผลแก้ไขครั้งที่ ๑	= ๑๐ สิงหาคม

วันส่งมอบงาน (ครั้งที่ ๒) = ๑๐ กันยายน

วันที่คณะกรรมการตรวจรับเรียบร้อย = ๑๕ กันยายน

คำถาม คิดค่าปรับได้กี่วัน รวมเป็นเงินเท่าใด

คำตอบ

คิดค่าปรับ = ตั้งแต่วันที่ ๑ สิงหาคม - ๑๐ กันยายน จำนวน ๔๑ วัน
หัก ระยะเวลาที่ส่งงานนับตั้งแต่ครั้งที่ ๑ จนถึงวันแจ้งผลการ แก้ไขครั้งที่ ๑ คือ วันที่ ๒๖ ก.ค - ๑๐ ส.ค. เป็นระยะเวลา ๑๖ วัน จำนวนวันที่คิดค่าปรับ ๔๑ - ๑๖ วัน = ๒๕ วัน
= ๐.๑๐ % X ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท X ๒๕ วัน = ๕๐,๐๐๐ บาท

การแจ้งหนังสือกรณีเกิดค่าปรับผิดสัญญา

๑. วันครบกำหนดส่งมอบ = หนังสือเรียกค่าปรับ ภายใน ๗ วันทำการนับจากวันครบกำหนด
๒. วันส่งมอบงาน = หนังสือสงวนสิทธิ์การเรียกค่าปรับ
๓. วันที่คณะกรรมการตรวจรับเรียบร้อย = หนังสือแจ้งค่าปรับ

การอุทธรณ์

มาตรา ๑๑๗ ให้ผู้มีสิทธิอุทธรณ์ยื่นอุทธรณ์ต่อหน่วยงานของรัฐนั้นภายในเจ็ดวันทำการนับแต่วันประกาศผลการจัดซื้อจัดจ้างในระบบเครือข่ายสารสนเทศของกรมบัญชีกลาง

มาตรา ๑๑๘ ให้หน่วยงานของรัฐพิจารณาและวินิจฉัยอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายในเจ็ดวันทำการนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ ในกรณีที่เห็นด้วยกับอุทธรณ์ก็ให้ดำเนินการตามความเห็นนั้นภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่เห็นด้วยกับอุทธรณ์ ไม่ว่าจะทั้งหมดหรือบางส่วนให้เร่งรายงานความเห็นพร้อมเหตุผลไปยังคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ตามมาตรา ๑๑๙ ภายในสามวันทำการนับแต่วันที่ครบกำหนดตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๑๑๙ เมื่อได้รับรายงานจากหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๑๑๘ ให้คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์พิจารณาอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายงานดังกล่าว หากเรื่องใดไม่อาจพิจารณาได้ทันในกำหนดนั้น ให้คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ขยายระยะเวลาออกไปได้ไม่เกินสองครั้ง ครั้งละไม่เกินสิบห้าวันนับแต่วันที่ครบกำหนดเวลาดังกล่าว และแจ้งให้ผู้อุทธรณ์และผู้ชนะการจัดซื้อจัดจ้างหรือผู้ได้รับการคัดเลือกทราบ ในกรณีที่คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์เห็นว่าอุทธรณ์ฟังขึ้นและมีผลต่อการจัดซื้อจัดจ้างอย่างมีนัยสำคัญ ให้คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์สั่งให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการให้มีการจัดซื้อจัดจ้างใหม่ หรือเริ่มจากขั้นตอนใดตามที่เห็นสมควร ในกรณีที่คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์เห็นว่าอุทธรณ์ฟังไม่ขึ้นหรือไม่มีผลต่อการจัดซื้อจัดจ้างอย่างมีนัยสำคัญ ให้แจ้งหน่วยงานของรัฐเพื่อทำการจัดซื้อจัดจ้างต่อไป การวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด

ในกรณีที่พ้นกำหนดระยะเวลาพิจารณาอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่งแล้ว คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ยังพิจารณาไม่แล้วเสร็จ ให้ยุติเรื่อง และให้คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์แจ้งผู้อุทธรณ์และผู้ชนะการจัดซื้อจัดจ้างหรือผู้ได้รับการคัดเลือกทราบ พร้อมกับแจ้งให้หน่วยงานของรัฐทำการจัดซื้อจัดจ้างต่อไป ผู้อุทธรณ์ผู้ใดไม่พอใจคำ

วินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ หรือการยุติเรื่องตามวรรคสี่ และเห็นว่าหน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบใช้
ค่าเสียหาย ผู้นั้นมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลเพื่อเรียกให้หน่วยงานของรัฐชดเชยค่าเสียหายได้ แต่การฟ้องคดีดังกล่าวไม่มี
ผลกระทบต่อการจัดซื้อจัดจ้างที่หน่วยงานของรัฐได้ลงนามในสัญญาจัดซื้อจัดจ้างนั้นแล้ว

๘. ประโยชน์ที่ทางราชการ/ประชาชนได้รับจากการฝึกอบรม/เข้าสังเกตการณ์

๘.๑ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาและสาระสำคัญของกฎหมายระเบียบ
เกี่ยวข้องในการปฏิบัติราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๘.๒ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของตนเอง ได้อย่างถูกต้อง เกิด
ประสิทธิภาพและประสิทธิผล บรรลุเป้าหมายขององค์กร ตอบสนองความต้องการของประชาชนได้

๘.๓ ผู้เข้ารับการอบรมทราบและเข้าใจถึงปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติราชการท้องถิ่น และทราบถึง
แนวทางแก้ไขปัญหา

๘.๔ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้เข้าใจหลักการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และเข้าใจ
หลักการให้บริการด้วยความเสมอภาค สะดวก รวดเร็ว มีอัธยาศัยไมตรี โดยยึดประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก

๘.๕ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมนำความรู้ไปพัฒนาทักษะ ความสามารถ ของตนเองให้ทันสมัย มีวิสัยทัศน์
กว้างไกล สามารถปรับรูปแบบการทำงานให้สอดคล้องกับกฎหมายและสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้

๙. ข้อเสนอแนะ แนวคิดที่นำไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานหรือพัฒนางานที่สอดคล้องกับข้อ ๘

๙.๑ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถนำความรู้ด้านกฎหมาย ระเบียบ และแนวคำวินิจฉัย นำไปปรับใช้ในการ
ปฏิบัติราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้อย่างถูกต้อง

๙.๒ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้เข้าใจถึงสาระสำคัญและเจตนารมณ์ของกฎหมายแต่ละฉบับปัญหาของการใช้
กฎหมายเมื่อปฏิบัติจริงและเกิดทักษะในการใช้กฎหมายในการปฏิบัติหน้าที่

๙.๓ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติหน้าที่ตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และ
เข้าใจหลักการให้บริการด้วยความเสมอภาค สะดวก รวดเร็ว มีอัธยาศัยไมตรี โดยยึดประโยชน์ของประชาชนเป็น
หลัก

๙.๔ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ ความเข้าใจกฎหมาย ระเบียบ และหนังสือสั่งการต่างๆ พัฒนาทักษะ
ความสามารถ ของตนเองให้ทันสมัย มีวิสัยทัศน์กว้างไกล สามารถปรับรูปแบบการทำงานให้สอดคล้องกับกฎหมาย
และสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้

๑๐. รูปภาพประกอบ

ลงชื่อ

(นางรานี เจะหาด)

ตำแหน่ง นักบริหารงานทั่วไป อำนวยการระดับต้น

ผู้เข้ารับการฝึกอบรม

